

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-116 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 12-58/1556-558
Karar Tarihi : 20.11.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan)
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK (İkinci Başkan),
Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Ali Fuat KOÇ, Gülçin DERE GÜNGÖR, Bahar ERSOY

C. ŞİKAYET EDEN :

- Ümit UYSAL
Kınalıtepe Cad. 18/8 Simitaş 3. Blok Merter, İstanbul

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR:

- Beykoz Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Hakan AKÇAR
Balmumcu Barbaros Bulvarı İBA Blokları No: 24/8 Beşiktaş 80700
İstanbul
- Derindere Turizm Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Av. Zümrüt ESİN, Av. Ceren ALTINÖZ, Derya GENÇ
Levent Cad. Yeni Sülün Sok. No: 1 34330 Levent, Beşiktaş/
İstanbul
- Dumankaya Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Av. Mustafa ŞIVGIN, Av. Haluk ARI
Molla Gürani Mah. Oğuzhan Cad. Oğuzhan İş Merkezi No:19/1
Fatih/İstanbul
Turan Güneş Bulvarı No: 100/20 Hilal Mahallesi, Ankara
- Gedizler Oto Satış ve Servis Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Av. Dr. İ. Yılmaz ASLAN, Av. Elif Gökdağ ÖNER
Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza No: 38/8 Balmumcu, Beşiktaş/
İstanbul
- Gökkuşluğu Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Satılmış ŞAHİN
Fahrettin Kerim Gökay Cd. Poyraz Sk. Ertogay İş Merkezi No: 3
Kat: 5 Hasanpaşa, Kadıköy/İstanbul
- Nataş Nakil Araçları Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Serap SARIDAŞ
Mete cad. No: 12/7 Taksim 34437 İstanbul
- Ortaköy Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Av. Gaye BUMİN, Dr. Metin KANMAZ
Ülgen Sokak, 4.Gazeteciler Sitesi, B: 17 D: 2
34330 Levent/İstanbul
- Sonkar Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Av. Dr. İ. Yılmaz ASLAN, Av. Elif Gökdağ ÖNER

“Aynı Adreste”

- Sonkar Artı Otomobil Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Av. Dr. İ. Yılmaz ASLAN, Av. Elif Gökdağ ÖNER
“Aynı Adreste”

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** İstanbul ilinde faaliyet gösteren bazı bayiler tarafından Toyota markalı yeni araçların satışı ve satış sonrası hizmetlerinde rekabetin kısıtlanması suretiyle 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin tespiti.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle, İstanbul'da faaliyet gösteren Toyota bayilerince araç satış fiyatlarının ortaklaşa belirlendiği ve söz konusu fiyatlardan hiçbir şekilde indirim yapılmadığı, ancak diğer bayilerin haberinin olmaması kaydıyla park sensörü hediye edildiği iddia edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 14.04.2011 tarih ve 2833 sayı ile intikal eden başvuru üzerine Rekabet Kurulunun 02.06.2011 tarihli toplantısında 11-33/720-M sayı ile Toyota Pazarlama ve Satış A.Ş. (Toyota) ile İstanbul'da faaliyet gösteren Toyota bayileri hakkında 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) 20.07.2011 tarih ve 2011-4-116/ÖA-11-377.SB sayılı Önaraştırma Raporu, Rekabet Kurulunun 03.08.2011 tarih ve 11-44 sayılı toplantısında görüşülerek, 11-44/994-M(1) sayı ile İstanbul'da faaliyet gösteren Toyota bayilerinden Beykoz Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Beykoz), Derindere Turizm Otomotiv Sanayi Ticaret A.Ş. (Derindere), Dumankaya Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Dumankaya), Gedizler Oto Satış ve Servis Ticaret A.Ş. (Gedizler), Gökkuşluğu Otomotiv Ltd. Şti. (Gökkuşluğu), Nataş Nakil Araçları Ticaret A.Ş. (Nataş), Ortaköy Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Ortaköy), Sonkar Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Sonkar) ile Sonkar Artı Otomobil Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Sonkar Artı) hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (5) Kurulun aynı toplantısında Toyota ve İstanbul'da faaliyet gösteren Toyota bayilerinden ALJ Otomotiv A.Ş. ile Maksi Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.
- (6) 4054 sayılı Kanun'un 43/2. maddesi uyarınca soruşturma kararı ve teşebbüsler ile ilgili olarak ileri sürülen iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgi, hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslere tebliğ edilerek 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını yapmaları talep edilmiştir. Teşebbüslerin ilk yazılı savunmaları süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (7) Rekabet Kurulu'nun 29.12.2011 tarih ve 11-64/1668-M sayılı kararıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 43. maddesinin 1. fıkrasında yer alan “Gerekli görüldüğü hallerde bir defaya mahsus olmak üzere Kurul tarafından 6 aya kadar ek süre verilebilir.” hükmü uyarınca, soruşturmanın süresi, bitiminden itibaren 3 ay uzatılmıştır.
- (8) Soruşturma Heyeti tarafından hazırlanan 03.05.2012 tarih ve 2011-4-116/SR-01 sayılı Soruşturma Raporu ve ekleri, Kanun'un 45/1. maddesi uyarınca Kurul üyeleri ile ilgili taraflara tebliğ edilmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerden 30 gün içinde ikinci yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir.
- (9) Savunma süre uzatım talebi bulunan Beykoz, Derindere, Dumankaya, Gedizler, Nataş, Ortaköy, Sonkar ile Sonkar Artı'nın savunma süreleri 30 gün uzatılmıştır. Yasal süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal eden ikinci yazılı savunmalara ilişkin Soruşturma

12-58/1556-558

Heyetinin görüşlerini içeren Ek Görüş, Kanun'un 45. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu üyeleri ile hakkında soruşturma yürütülen taraflara 24.07.2012 tarihinde gönderilmiştir.

- (10) Üçüncü yazılı savunmalara ilişkin olarak savunma süre uzatım talebinde bulunan Derindere, Dumankaya, Gedizler, Nataş, Ortaköy, Sonkar ile Sonkar Artı'nın savunma süreleri 30 gün uzatılmıştır. Hakkında soruşturma yürütülen tarafların üçüncü yazılı savunmaları son olarak 28.09.2012 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (11) 13.11.2012 tarihinde taraf temsilcilerinin katılımıyla sözlü savunma toplantısı yapılmıştır. Sözlü savunma toplantısında, tarafların talebi üzerine ve Rekabet Kurulunun 12.11.2012 tarih ile 12-55/1529-M ve 12-55/1530-M sayılı kararları uyarınca Derindere'nin savunması gizli oturumda yapılmış ve Gökkuşluğu'nun tanık olarak gösterdiği şahıslar dinlenmiştir.
- (12) Rekabet Kurulu soruşturmaya ilişkin nihai kararını 20.11.2012 tarihli toplantısında 12-58/1556-558 sayı ile vermiştir.
- (13) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

1- Toyota bayisi olan Beykoz, Derindere, Dumankaya, Gedizler, Gökkuşluğu, Nataş, Ortaköy, Sonkar ve Sonkar Artı'nın 2006-2011 yılları arasında Toyota markalı yeni araçların satış fiyatları ile satış sonrası bakım-onarım hizmetlerine ilişkin ücretler konusunda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı nitelikte anlaşma içerisinde olduğu,

2- Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca kartel niteliğinde olduğu anlaşılan ihlalin nitelik ve kronolojik süreç bakımından tek bir davranış olduğu,

3- Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca, soruşturma tarafı bayilerden Ortaköy, Dumankaya, Derindere, Sonkar ve Gedizler'in söz konusu ihlale katılımlarının 1 yıldan uzun ve 5 yıldan kısa olduğu dikkate alınarak temel para cezasının yarısı oranında artırılması gerektiği,

4- Bununla birlikte, Sonkar ve Sonkar Artı'nın aynı ekonomik bütünlük içinde yer alması nedeniyle, her iki bayinin tek bir teşebbüs olarak değerlendirilmesi ve para cezasının tayini bakımından her iki bayinin yıllık gayri safi gelirlerinin toplamı üzerinden belirlenecek tek bir para cezasının, ihlale katılımın 1 yıldan uzun olduğu göz önünde bulundurularak yarısı oranında artırılması gerektiği,

5- Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, Derindere ve Ortaköy'ün birinci yazılı savunmalarında yer verilen hususlar dikkate alınarak; diğer soruşturma tarafı teşebbüsler bakımından ise bu teşebbüsler tarafından ispatlanması durumunda, ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması hususunun para cezasının hesaplanmasında hafifletici sebep olarak kabul edilebileceği sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Soruşturma Yürütülen Teşebbüsler

I.1.1. Beykoz

- (14) Beykoz, 05.10.1995 tarihinden itibaren İstanbul ilinde Toyota bayii olarak Toyota marka araçların satış, servis ve yedek parça hizmetlerini sürdürmektedir.

12-58/1556-558

I.1.2. Derindere

- (15) İstanbul-Zeytinburnu'nda 01.08.1997 tarihinde Toyota bayii olarak Toyota marka araçların satış, servis ve yedek parça hizmetlerini sürdüren Derindere'nin, Samsun'da da bir şubesi bulunmaktadır. 18.08.2000 tarihinde Toyota bayii olarak faaliyet göstermeye başlayan Derindere'nin Kartal şubesi ise 2010 yılında kapanmıştır.

I.1.3. Dumankaya

- (16) 19.09.1991 tarihinden itibaren Toyota bayii olarak faaliyet göstermeye başlayan Dumankaya, Toyota marka araçların satış, servis ve yedek parça hizmetlerini sürdürmektedir. Merkezi İstanbul-Pendik'de bulunan Dumankaya'nın Kocaeli-Gebze'de bir şubesi bulunmaktadır.

I.1.4. Gedizler

- (17) 17.04.1995 tarihinden itibaren Toyota bayii olarak faaliyet göstermeye başlayan ve merkezi İstanbul Tarabya'da bulunan Gedizler'in İstanbul-Dolapdere'de 15.11.2000 tarihinden itibaren faaliyet gösteren bir şubesi bulunmaktadır.

I.1.5. Gökkuşığı

- (18) 04.12.2006 tarihinde Toyota bayiliği faaliyetine başlayan Gökkuşığı, Şubat 2011 tarihinde bu faaliyetini sona erdirmiştir. Teşebbüs yetkilileri ile yapılan görüşmede hâlihazırda otopratik hizmet noktası olarak faaliyet gösterdikleri ve bu kapsamda her marka aracın bakım ve onarımı konusunda hizmet verdikleri ifade edilmiştir.

I.1.6. Nataş

- (19) Nataş, 15.10.1995 tarihinden itibaren İstanbul ilinde Toyota bayii olarak Toyota marka araçların satış, servis ve yedek parça hizmetlerini sürdürmektedir.

I.1.7. Ortaköy

- (20) Ortaköy, 05.01.1996 tarihinden itibaren İstanbul ilinde Toyota bayii olarak Toyota marka araçların satış, servis ve yedek parça hizmetlerini sürdürmektedir.

I.1.8. Sonkar

- (21) Sonkar, 02.08.1993 tarihinden itibaren İstanbul-Yenibosna'da Toyota bayii olarak Toyota marka araçların satış, servis ve yedek parça hizmetlerini sürdürmektedir.

I.1.9. Sonkar Artı

- (22) Sonkar ile aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan Sonkar Artı, 14.03.2007 tarihinden itibaren İstanbul-Avcılar'da Toyota bayii olarak faaliyet göstermektedir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün/Hizmet Pazarı

- (23) Hakkında soruşturma yürütülen teşebbüsler Toyota marka otomobillerin satışı, satış sonrası yedek parça, bakım ve onarım hizmetlerini sunmaktadır. Soruşturmanın konusu da Toyota marka otomobillerin satışı ve satış sonrası yedek parça, bakım ve onarım hizmetleri ile ilgilidir. Bu çerçevede ilgili ürün pazarı "*Toyota marka yeni otomobillerin dağıtımı, satışı ve pazarlaması ve Toyota marka otomobillerin satış sonrası yedek parça, bakım ve onarım hizmetleri pazarı*" olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (24) Soruşturmaya konu teşebbüslerin İstanbul ilinde faaliyet göstermeleri nedeniyle dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar "*İstanbul il*" olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan İnceleme ve Tespitler

I.3.1. Toyota Bayi Danışma Kurulu Hakkında Bilgi

- (25) Toyota tarafından Kurumumuza gönderilen bilgilerde, Toyota Bayi Danışma Kurulunun 2006 yılında, ToyotaSA döneminde (Sabancı Holding'in Toyota'da sahip olduğu hissesini 2009 yılında ALJ Grup'a devretmesinden önceki dönem) Toyota markasının pazar payının ve müşteri memnuniyetinin artırılması, ToyotaSA'nın pazardaki konumunun güçlendirilmesi amacıyla kurulduğu ifade edilmektedir. Danışma Kurulunun ilk dönemlerinde ToyotaSA'nın belirlemiş olduğu coğrafi bölgeleri temsil eden ve ilgili bölgedeki bayiler tarafından seçilen yedi üye ve müşteri memnuniyeti puan ortalaması bakımından ilk üçe giren bayileri temsil eden üç üyenin bulunması öngörülmüştür. Daha sonraki dönemde müşteri memnuniyeti puan ortalamasında ilk üçe giren bayilerin Danışma Kuruluna üye olmasından vazgeçilmiş ve sadece bölgeleri temsil eden üyelere yer verilmiştir. Danışma Kurulunda ToyotaSA'yı temsilen ise, satış, satış sonrası ve bayi geliştirme bölümlerinden yöneticiler yer almaktadır.
- (26) Bayi Danışma Kurulunun gündem maddeleri, Toyota ve bayiler tarafından birlikte belirlenmektedir. Söz konusu maddeler belirlenirken, Danışma Kuruluna üye bölge temsilcileri, bölgelerinde yer alan bayilerin dilek ve temennilerini toplayarak Toyota'ya iletmektedir. Bayi Danışma Kurulu toplantılarının yılda dört kez yapılması planlanmışsa da, uygulamada bu toplantılar yılda bir veya iki defa gerçekleştirilebilmiştir.
- (27) Bayi Danışma Kurulunun ismi 2010 yılı itibariyle "Bayi İletişim Komitesi" olarak; 29.04.2011 tarihi itibariyle ise "Toyota Proje Geliştirme ve İletişim Komitesi" olarak değiştirilmiştir. "Toyota Proje Geliştirme ve İletişim Komitesi" toplantılarının daha çok yeni projelerin ve fikirlerin üretilip tartışıldığı toplantılar haline getirilmesinin hedeflendiği belirtilmiştir.

I.3.2. Yerinde İncelemede Elde Edilen Belgeler

- (28) 1. Toyota'da yapılan yerinde incelemede alınan bir belgeden, ToyotaSA Yetkili Satıcı Danışma Kurulunun ilk toplantısının, 06.04.2006 tarihinde aşağıda belirtilen kişilerin katılımı ile gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır:

Yetkili Satıcılar

Ortaköy : (.....)

Derindere-Zeytinburnu : (.....)

Kocaeli Kaya : (.....)

Tokular : Toyan

Kardelen : (.....)

Şamlıoğlu : (.....)

Onatça:(.....)

Sarar:(.....)

Altan-Balıkesir:(.....)

ToyotaSA

(.....)

(.....)

(.....)

(.....)

(.....)

(.....)

(.....)

(.....)

- (29) Söz konusu belgede yer alan toplantı notlarında, Yetkili Satıcı Danışma Kurulunun “1) Toyota markasının müşteri memnuniyetini ve pazar payının artırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirmeyi, 2) Gerek yetkili satıcıların birbirleri ile gerekse Toyotasa ile olan işbirliğini ve açık iletişimini artıracak projeler oluşturmak ve bunları uygulamayı, 3) Yetkili Satıcıların diğer rakip markalara göre rekabetini artıracak çeşitli öneriler hazırlamayı amaçladığı” ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra toplantı notları arasında yer alan bazı ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

“... Planlamak, satmanın yarısı. En çok ne satar değil, elimizdekini ne kadar iyi satabiliriz. (.....) Beyden çok güzel inciler geldi. Arzı talebin biraz altında tutmak. Fiyatı belli bir seviyede tutarak karlılığı sağlayabilmek. Hepimiz için güzel bir sistem....”

“Fiyat bazlı kampanya yapmayı sevmiyoruz. Bu müşterilerin inancını ve fiyatın sürdürülebilirliğini zora sokuyor. ...”

- (30) 2. Toyota’da yapılan yerinde incelemede alınan belgede 10.11.2006 tarihinde yetkili satıcı temsilcileri arasında ToyotaSA’da gerçekleştirilen Danışma Kurulu Toplantısı’nda görüşülen hususlar bulunmaktadır. Danışma Kurulunda bulunan bölge temsilcilerinin toplantıda dile getirdiği hususlar arasında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ ... Genel

... Araç satış hedefi ile beraber karlılık hedefi de olsun.

...

Blok Muafiyeti

Önümüzdeki dönem blok muafiyeti sürecinde zor bir dönem. Satış sonrası hizmetlerde karlılık oranlarımız ne olacak? Dolayısıyla aracı daha karlı satma arayışına girmek gerekecek.”

- (31) Toplantı notlarının devamında toplantıda öne sürülen ve önemli olarak görülen birtakım hususlar sıralanmıştır. Bu hususlardan bazılarında aşağıda yer verilmiştir:

- “Blok muafiyeti sonrasında özel servislerle mücadele”
- “Kampanyalı fiyatlar hazırlanırken Y/S’ya oynayabileceği kadar bir marj bırakılması gerekir.”
- “Kampanya mesajı verilirken yapılan indirim paylaşımı (TSA-Y/S) belirtilsin. Bu sayede müşteriye daha çok indirim yapmak zorunda kalmayacağız.”
- “Hedeflerin yüksekliği sebebiyle yüksek indirimler yapılıyor. Bu karlılığımızı ortadan kaldırıyor.”
- “Araç satış ve karlılık hedefi de olmalı.”
- “Blok muafiyeti ile ilgili strateji, karlılık oranları?”
- “İstanbul’da fiyat birlikteliği varken, Anadolu’da neden zararına satış yapılıyor?”

- (32) 3. Toyota’da yapılan yerinde incelemede alınan ve 29.04.2011 tarihinde Toyota Bayi Yönetimi Direktörü (.....) tarafından Bayi İletişim Komitesi Grubu’na gönderildiği anlaşılan e-postada, 20.04.2011 tarihinde Antalya’da gerçekleştirilen toplantıda görüşülen bazı önemli hususlara değinilerek, “Bu toplantılarda şirketimiz ile bölge

12-58/1556-558

temsilcisi bayilerimiz ve diğer tüm bayilerimiz arasında rekabeti kısıtlayacak veya ortadan kaldıracak nitelikte görüş, bilgi, paylaşım ve benzeri herhangi bir konu ile ilgili görüşme yapılmayacak ve kesin olarak gündem maddesi haline getirilmeyecek" ifadelerine yer verilmektedir. Bunun yanı sıra, Bayi İletişim Komitesi'nin isminin "Toyota Proje Geliştirme ve İletişim Komitesi" olarak değiştirilmesine karar verilmiştir.

- (33) 4. Toyota'da yapılan yerinde incelemede alınan "İstanbul Y/S Ziyaret Notları" başlıklı belgede aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

(.....)

• *Konseyl çalışması (Y/S) çok faydalıydı. Yönetim değişimi ve ÖTV sürecinde devamı gelmedi. Aynı şekilde İstanbul Y/S'lerinin toplantısı da çok faydalıydı. Bilgi paylaşımı (best practice anlamında) faydalar sağlıyordu."*

• *(.....)İstanbul Grubu kendimizi daha fazla disipline edebilmemizi sağlıyor. Bazı yaramaz çocuklar da oluyor ama onlarla da bir şekilde iyi geçiniliyor."*

- (34) 5. Toyota'da Bayi Yönetimi Direktörü (.....)'un odasında yapılan yerinde incelemede bulunan el yazısı notlarında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Fiyat indirimi yerine aksesuar hediye edelim. Ucuz aksesuar?"

- (35) 6. Toyota'da yapılan yerinde incelemede 24.07.2008 tarihine ait Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesi alınmıştır.

- (36) 7. Toyota tarafından gönderilen belgeler arasında, 03.09.2008 tarihine ait Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesi bulunmaktadır.

- (37) 8. Beykoz'dan elde edilen ve Sonkar Genel Koordinatörü (.....) tarafından 08.02.2007 tarihinde gönderilen e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Mekanik işçilik saati 12.2.2007 tarihi sabahı uygulanmak üzere (.....) YTL+kdv olmuştur."

- (38) 9. Beykoz'dan elde edilen ve Nataş Genel Müdürü (.....) tarafından 13.01.2009 tarihinde (.....), Gökkuşluğu hissedarı (.....)'a gönderildiği anlaşılan e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"... Toplantımıza Toyotasa'yı davet etmedim, gerektiğini düşünüyorsanız ... davet ederim. ..."

Toplantımızın gündemi 2008 yılı kapanışları, 2009 yılı satış ve satış sonrası hedefleri, son Toyotasa fiyatlandırmaları ve uygulamaları..."

- (39) 10. Beykoz'dan elde edilen ve (.....) tarafından 10.03.2009 (.....)'a gönderildiği anlaşılan e-posta ve ekinde yer alan dokümanda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Dün Anadolu bayileri ile yaptığımız toplantı notlarını sizinle paylaşmak istedim, iyi çalışmalar."

"2009 YILI YETKİLİ SATICI DANIŞMA KURULU ÜYELERİNİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ SATIŞ:

1) *Bayi kar marjı 1 Nisan 2009 tarihi itibarıyla 6+1 olmalıdır.*

2) *Yapılacak fiyat indirimli kampanyalarda, bayi katılım bedeli kar marjının (%6) maksimum 1/3 kadar olmalıdır.*

3) *... Peşinat iskontosu %1 olmalıdır.*

...

12-58/1556-558

8) Araçlarının bakımlarının TSA Bayilerinde yaptırmayan kiralama firmalarına araç satışlarında filo iskontosu yapılmamalıdır.

PAZARLAMA:

1) Perakende fiyat listesi tek liste haline getirilmelidir (bayi kar marjı (.....) eklenerek). Sabancı Grubu fiyat listesi uygulamasına son verilmelidir.

...

3) Auris, Yaris, Hilux, Hiace ve Eski kasa Avensis'in fiyatları düşürülmelidir. ...

SATIŞ SONRASI:

1) Yedek parça tedarikinin acilen önüne geçilmelidir ve bunu yapmak isteyen bayilere taviz verilmemelidir. ...”

(40) 11. Beykoz'dan elde edilen ve (.....) tarafından (.....) ve (.....)'a 04.12.2008 tarihinde gönderilen “öneri bilgilendirmesi” konulu e-postanın ekinde “TümModelFiyatlar-[04.12.2008] satış temsilcisi.xls” isimli dosya yer almaktadır. “Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesi (04.12.2008)” başlıklı belgede yer alan tabloda Toyota markalı araçların liste fiyatları ve Aralık kampanyalı fiyatlarının yanı sıra başka bir fiyat listesine daha yer verildiği görülmektedir.

(41) 12. Beykoz'dan elde edilen ve (.....) tarafından 06.01.2009 (.....) ve (.....)'a gönderildiği anlaşılan “class 1.4” konulu e-postada aşağıdaki ifadeye yer verilmiştir:

“corolla class 1.4 fiyatı (.....) ytl (.....)dan alınmıştır.”

(42) 13. Derindere'den elde edilen ve (.....) tarafından 24.08.2010 tarihinde (.....), Derindere-Zeytinburnu Genel Müdür Yardımcısı (.....)'a gönderildiği anlaşılan “30 ağustos nöbet” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Değerli satış ekibi

Fatura + bağlantı bugün itibari ile (.....) adetteyiz. (.....) adet iptal olasılığını düşüğümüzde (.....) adetteyiz. Toyota Türkiye'den gelen bilgiye göre; Temmuz ayı kapanış adetleri

Sonkar Yenibosna (.....) hedefi var (.....) ile kapıyarak %(.....) hedef gerçekleştirmiş oluyor

Sonkar Avcılar (.....) hedefi var (.....) ile kapatarak %(.....)

Ortaköy (.....) adet hedefi var (.....) adet ile kapatarak %(.....)

Dolapdere (.....) hedefi var (.....) ile kapatarak %(.....) geçiyor

Tüm batı bölgenin ortalaması %(.....) ise bizim de kapatmamız gereken adet (.....)

(.....) adet

Cuma günü 30 ağustos olması sebebi ile, hedefimize yaklaşmamız halinde tüm satış ekibi satış destek ve teslimat harici çalışacaktır. Bu nedenle herhangi bir program yapılmaması rica olunur.

Bilgilerinize sunulur.

(.....)

Pazarlama ve Satış Müdürü”

(43) 14. Gedizler'den elde edilen ve (.....) tarafından 21.07.2007 tarihinde (.....) ve (.....) gönderildiği anlaşılan “20 Temmuz 2007 tarihli Toplantı tutanakları” konulu e-postanın ekinde 20.07.2007 tarihinde Tarabya Plaza'da yapılan toplantı gündemi ile toplantıda

12-58/1556-558

alınan kararlara yer verilmiştir. Söz konusu belgede yer alan bazı ifadeler aşağıda yer almaktadır:

“... 4- Sigorta Şirketlerine yapılan yedek parça satışlarının sona erdirilmesi ile ilgili gelişmeler, 19.07.2007 tarihinde Sonkar-Çobançeşme’de yapılan toplantıdaki gelişmeler,

7 Ağustos 2007 Salı günü tarihinde yapılacak bayi toplantısına kadar sigorta şirketlerine ve sanayideki dükkânlara parça satışı devam edecek. İstanbul Bayiler toplantısı sonunda bu konu hakkında karar verilecek. (.....)’nin piyasadaki faturaları toplanacak. ((.....) Bey)

6- Satış Toplantısı ((.....))

a.İskonto uygulaması,

A1-İskonto yetkisi satış müdürlerinde.

A2-Yapacakları maksimum iskonto oranı %(.....) (Anahtar teslimden).

A3-Sıfır araçlara satılacak aksesuar satışlarından iskonto yapılacak.

A4-Bu İskontolar aracın anahtar tesliminden düşülecek.

A5-Araçların liste fiyatlarındaki küsuratlar İstanbul Bayileri toplantısında gündeme getirilecek.

b. 2007 tescil edilecek araçlar ve stok gün sayısı çok olan araçlar,

B1-Acilen stok yaşı (.....) günün üstünde olan araçların satışlarını yapmamız lazım.

B2-Hilux ve Hiace araçları maliyetinden Genel Müdür onayı ile satışını yapabiliriz.

B3-Hilux ve Hiace araçlarda Genel Müdür onayı ile EF uygulanacak.

B4-Hilux ve Hiace satışları için satış primi (.....)YTL’dir.

B5-2008 tescil yapılamayacak araçlarda maliyeti üstüne (.....)-YTL eklenerek Satış Müdürü ve Genel Müdür onayı ile satışları yapılacak.

B6-2008 tescil yapılamayacak araçlar için özel satış primi uygulanacak.

c. Oto (.....) Oto üzerinden satış yapılan araçlar,

C1-Oto (.....) veya Galeriler tarafından getirilen müşterilere kesinlikle araç satışı yapılmayacak.

C2-(.....) Oto’ya liste fiyatından %(.....) iskonto yapılarak (.....) yetkisiyle satış yapılacaktır.”

(44) 15. Gedizler’den elde edilen “12 Eylül 2007 tarihinde yapılan İstanbul Bayileri Toplantı Tutanakları” başlıklı belgede aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“1- 2007 model araçlar için yetkili satıcı indirim oranları revize edildi.

2- Bayiler aralarındaki araç alım ve satımlarında açıklanan araç satış fiyat listesinden %(.....) iskonto yaparak birbirlerine araçları fatura edeceklerdir.

3- Fonda toplanan ve değerlendirilen (.....)YTL ile kaliteli kauçuk paspas alınarak İstanbul’daki bayi adedine bölünerek bayilere teslim edilecektir. Bu konuda Nataş Bayisinden (.....) bey ve Gökuşağı bayisinden (.....) Bey yetkilidir.”

(45) Belgede ayrıca bir sonraki İstanbul bayileri toplantısının 17.10.2007 tarihinde Nataş’da düzenleneceği belirtilmektedir.

12-58/1556-558

- (46) 16. Gedizler'den elde edilen ve (.....) tarafından 06.11.2007 tarihinde (.....) ve (.....)'a gönderildiği anlaşılan "Ekim 2007 Döneminde Dolapdere Plazada Yapılan Araç İndirim Ses Kaydı" başlıklı e-postada aşağıdaki ifadeler yer almakta olup, söz konusu iletinin ekinde "Gedizler Dolapdere 2.wav" isimli dosya bulunmuştur.

"(.....) Bey,

Ekim.2007 ayında Duyar¹ Firması tarafından yapılan denetimlerde, Dolapdere Plazada çalışan satış danışmanı (.....) arkadaşımızın aşağıda bilgileri verilen araçla ilgili olarak yaptığı indirimli satışın ses kaydı bulunmaktadır.

Satışta konuşulan araç : Auris Dizel Elegant MM VSC

Liste Fiyatı : (.....). -YTL

Fiks Fiyatı : (.....).-YTL

Telaffuz edilen fiyat : (.....).-YTL

(.....) bey ve (.....) beyle birlikte ses kaydını dinledik.

Araç ile ilgili fiyat konusu, konuşmanın 13üncü dakikasında konuşuluyor.

Bilgilerinize.

(.....)

Genel Müdür"

- (47) 17. Gedizler'den elde edilen ve (.....) tarafından 04.04.2008 tarihinde (.....) ve (.....) gönderildiği anlaşılan e-postadaki ifadeler aşağıda yer verilmektedir:

"(.....) Bey,

4 Ocak 2008 tarihinde Sonkar Bayi Sahibi (.....) telefonla beni aradı.

11 Ocak 2008 tarihinde yapılacak İstanbul Bayileri Toplantısının başlama saatinin 09:30 olmasını talep etti.

Sebeup olarak da, Bayilerin kendi aralarında son zamanlarda oluşan sorunların konuşulması gerektiğini söyledi.

Benim bu telefon konuşmasından anladığım ise, Derindere'nin satış hedeflerini İstanbul Bayilerine danışmadan imzalaması olarak algıladım. Bu konuda (.....)'ye biraz sarmış gibi. Bu konuyu telefonda defalarca tekrarladi. Hatta Sonkar olarak bende SS hedeflerini Bayilere danışmadan imzalayacağım dedi.

Ben toplantının 09:30'da başlaması ile ilgili Y/S sahipleri ve yöneticileri ile iletişim kurarak kendilerine bu bilgiyi aktaracağım. ...

(.....)

Genel Müdür"

- (48) 18. Gedizler'den elde edilen ve (.....) tarafından 12.12.2009 tarihinde (.....)'e gönderildiği anlaşılan e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) Bey,

11.12.2009 Cuma günü Sonkar Bayiimizde yapılan toplantı hakkında müsait olduğunuzda (.....) Beyle birlikte telefonda toplantı hakkında bilgi vermek istiyoruz.

(.....)

¹ Anılan teşebbüs, otomotiv firmaları için gizli müşteri denetimi ve kurumsal kimlik denetimi hizmeti sunmaktadır.

12-58/1556-558

Genel Müdür”

- (49) 19. Gedizler'den elde edilen ve (.....) tarafından 01.05.2010 tarihinde (.....) ve Gedizler-Dolapdere Satış Müdürü (.....)'na gönderildiği anlaşılan “Yeni fiyatlar hk-BİLGİ” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer verilmiştir:

“(.....) Bey ile yaptığım görüşme neticesinde;

Nisan fiyatlarında herhangi bir değişiklik olmayıp, sadece Corolla Sedan Benzinli AT modellerinde ve Avensis 1.6 elegant modelinde aşağıdaki fiyatlara göre değişiklik yapılmıştır.

Corolla 1.6 Comfort AT	(.....) YERİNE	(.....).-TL
Corolla 1.6 Elegant AT	(.....) YERİNE	(.....).-TL
Corolla 1.6 Elegant AT VSC XENON	(.....) YERİNE	(.....).-TL
Avensis 1.6 Elegant	(.....) YERİNE	(.....).-TL

BOL SATIŞLAR...

(.....)

Şirket Müdür Vekili

Gedizler Oto Satış ve Servis Tic. A.Ş.”

- (50) 20. Gedizler'den elde edilen ve (.....) tarafından 18.05.2010 tarihinde (.....) ve (.....)'e gönderildiği anlaşılan “Ortaköy Toplantı Notları” konulu e-postada aşağıda belirtilen ifadeler yer almaktadır:

“(.....) Bey,

18.Mayıs.2010 Salı günü Ortaköy Plazada yapılan toplantı notları;

Toplantının gündemi Makyajsız Corolla (Benzinli ve Dizel) araçlardı.

İstanbul'daki bayilerde (.....) ile (.....) adet arasında değişen miktarlarda makyajsız Corolla (Benzinli ve Dizel) olduğu belirtildi.

Öncelikle İstanbul Bayilerinin stoklarındaki araçları satarak bayilerin stoklarını rahatlatacağız.

İstanbul bayilerinin aldığı karar doğrultusunda,

Corolla Benzinli Modellerinde Anahtar Teslimde (.....).-TL + Park Sensoru (ÖTV öncesindeki tutar (.....).-TL %(.....))

Corolla Dizel Modellerinde Anahtar Teslimde (.....)-TL + Park Sensoru (ÖTV öncesindeki tutar (.....)TL %(.....)) bayi indirim kararı alınmıştır.

Diğer modellerde 8.Mayıs.2010 tarihindeki fiyatlar uygulanacaktır.

Yeni Makyajlı Corolla (Benzinli ve Dizel) modellerinde (.....) iskonto + Park Sensoru

Not: Nataş tarafından yapılacak İstanbul Bayileri Toplantı Tarihi 02.Haziran.2010 olarak belirlendi.

Saygılarımla,

(.....)

Genel Müdür”

- (51) 21. Gedizler'den elde edilen ve (.....) tarafından 11.06.2010 tarihinde (.....) ve (.....) gönderildiği anlaşılan “14.Haz.2010 tarihli Topl.Gündemi Hk.” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

12-58/1556-558

“(.....) Bey, 14.Haziran.2010 Pazartesi günü yapılacak Toyota İstanbul Bayileri toplantısında konuşulmasını özellikle istediğiniz konu var mı? (İstanbul ve Toyota nezdinde)

Saygılarımla,

(.....)

Genel Müdür”

- (52) Aynı tarihte (.....) tarafından cevaben gönderilen e-postada ise şu ifadelere yer verilmiştir:

“Yok. (.....) bey,

Teşekkürler. İnşallah fiyat birliği bozulmaz.”

- (53) 22. Gedizler'den elde edilen ve (.....) tarafından 18.08.2010 tarihinde (.....)'a gönderildiği anlaşılan “Boya sözleşmesi bitimi ve Garanti extra hk.” konulu e-posta aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) Bey,

Dün (.....) ve (.....) geldi. ...

1- Garanti extra ile ilgili olarak sürenin (.....) yıl + (.....) km ye çıkarılması konuşuldu. (.....) km için uğraşacaklar.

2- Maliyet bayi için perakende de (.....) euro filo olur ise ücretsiz şeklinde konuştu.

Ayrıca boya sözleşmemiz 01.01.2011 de sona ereceğinden Toyota Türkiye üzerinden alım yapılması amacıyla 2009 yılı ve 2010 Temmuz dahil olmak üzere

a- Kaç litre boya alımı gerçekleşmiştir?

b- Alt malzeme grubunda ne kadarlık bir alım gerçekleşmiştir?

Bunların bilgisinin verilebilmesi hususunda (.....) Beyin de bilgisi mevcuttur. (.....) bey bu verileri Cuma gününe kadar göndermemizi rica etmiştir.

İyi Çalışmalar

(.....)

Şirket Müdürü”

- (54) (.....) tarafından aynı tarihte gönderilen cevapta ise şu ifadeler yer almaktadır:

“(.....) Bey,

... Garanti Extra ile ilgili olarak Dumankaya'nın ev sahipliği yaptığı ve (.....) Otel'de yapılan toplantıda bu konu gündeme geldi. (.....) Beyin görüşü de bu bedeli bayilerin üsteleneceği araç maliyetlerine giydirilmesi gerekir diye söylemde bulunduğunu hatırlıyorum.

Bugün sabahta (.....) bey bu konu ile ilgili beni aradı.

Sonkar olarak bu konu ile ilgili olarak (.....).-Avro'luk maliyete katkı yapmayacaklarını bu maliyetin araçlara ilave edilmesini önermişler.

(.....)

Genel Müdür”

- (55) (.....) tarafından aynı tarihte gönderilen cevapta belirtilen hususlar ise şu şekildedir:

“(.....) Bey,

... (.....) Bey in söylemini bende hatırlıyorum. Ancak Konu ile ilgili hem (.....) kendisi ile görüşmüş hem de ben görüştüm. Düşüncesi (son düşüncesi olumsuz değil)

(.....) Bey beni de aradı. Kararlarının olumsuz olduğunu belirtti. Ben de konu ile ilgili olarak Beykoz ile görüştüğümü kararlarının olumlu olduğunu, Nataş (.....) bey'e ulaşamadığımı ve (.....) beyin de kararının olumlu olduğunu belirttim. Kendiside genel olarak (Toyota Bayilerinin) (.....) euro maliyetin bayi tarafından karşılanmasına sıcak bakıldığını ancak kendilerinin kararının bu tutarın araç fiyatına giydirilmesi olduğunu belirtmişler.”

- (56) 23. Gedizler'den elde edilen ve (.....) tarafından 15.04.2011 tarihinde (.....) gönderildiği anlaşılan “Dumankaya bayinin gazete ilanı hk-Bilgi” konulu e-postada aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

“(.....) Bey,

Dumankaya bayinin dünkü (.....) gazetesinde çıkmış olduğu gazete ilanı ektedir. Bu ilanda Toyota Kasko'nun yaptırılması halinde 10.000 bakım'ın ücretsiz olduğu belirtilmektedir. Bu konu ile ilgili satış sonrasında (.....) ve Koordinatörümüz yaptığımız görüşme detayları neticesinde onayı kendilerinin verdiğini ancak bugün itibarıyla diğer bayilerin Dumankaya bayisini araması neticesinde ilan bugünde çıktıktan sonra yarın itibarıyla geri çekileceğini belirtmişlerdir.

Ben bu konuyu da gündeme ekledim.”

- (57) 24. Gedizler'de yapılan yerinde incelemede, (.....) tarafından 11.09.2008 tarihinde Sonkar Genel Koordinatörü (.....) a gönderilen “Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesi-(03.09.2008) (1)” konulu e-posta ekinde bulunan “Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesi-(03.09.2008) (1).xls” dosyası elde edilmiştir.
- (58) 25. Nataş Genel Müdürü (.....)'nin e-posta adresinde bulunan ve Gedizler-Dolapdere Şubesi Genel Müdürü (.....) tarafından 25.07.2008 tarihinde (.....), Derindere Genel Müdürü (.....), Sonkar Genel Koordinatörü (.....), Sonkar Artı Genel Koordinatörü (.....), Dumankaya Genel Müdürü (.....), Nataş Genel Müdürü (.....), Beykoz Genel Müdürü (.....) ve Gökkuşluğu Satış Müdürü (.....)'e gönderildiği anlaşılan, “REVİZE EDİLMİŞ FİYAT LİSTESİ” konulu e-postanın ekindeki “Tüm Model Fiyatlar-(25.07.2008).xls” dosyası alınmıştır.

- (59) Söz konusu belgenin bir kopyası aynı zamanda Gedizler'de de bulunmuştur.

- (60) 26. Nataş'dan elde edilen ve (.....) tarafından 14.12.2007 tarihinde (.....) ve (.....) gönderildiği anlaşılan “aksesuar alımları” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Aksesuar alım tutarları, toplam aksesuar alım tutarlarından alarm, park sensörleri, paspasların ve hediye jantların alım tutarları düşülerek gerçekleşen rakamlardır.

Saygılarımla,

(.....)

Genel Koordinatör”

- (61) 27. Nataş'da yapılan yerinde incelemede alınan “İstanbul Bayileri 2004-2005-2006 Yılı İstatistik Bilgileri” başlıklı powerpoint dosyasında, Nataş, Ortaköy, Dumankaya, Sonkar, Gedizler, Beykoz, Derindere ve Gökkuşluğu bayilerinin 2004-2007 dönemine ait mekanik servis araç giriş adedi, toplam mekanik işçilik cirosu, kaporta/boya servisi araç giriş adedi, toplam kaporta/boya işçilik cirosu, genel toplam araç giriş adedi, toplam işçilik geliri, araç başına işçilik satışı, yedek parça dâhil toplam servis cirosu, banko satış

12-58/1556-558

cirosu, yedek parça dâhil toplam servis cirosu, yedek parça banko oranı, yedek parça stok ayına ilişkin bilgilerinin yer aldığı anlaşılmıştır.

- (62) 28. Gedizler'de yapılan yerinde incelemede (.....)'in bilgisayarından alınan ve (.....) tarafından 30.11.2006 tarihinde (.....)'e gönderildiği anlaşılan "satışla ilgili" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) beyin satışla ilgili attığı mail çok doğru. Ben sana bizim satıştaki personellerin yazışmalarını gönderecektim (.....) bey benden önce davranmış. Bu yazışmaların hepsi dün oldu. Ben (.....) satış ın içinde olduğum için görebiliyorum yazışmaları. Durum hakikaten çok kötü. Fiyat konusunda bayiler arasında ciddi farklılıklar var. Özellikle son 1 haftada bu farklılık daha da ortaya çıkmaya başladı. Hep beraber konuşup karar vermemiz lazım ne yapacağımıza.

(.....)

Gedizler Motorlu Araçlar San. ve Tic. A.Ş. "

- (63) 29. Gedizler'de yapılan yerinde incelemede (.....)'in bilgisayarından alınan ve Gedizler-Dolapdere Şubesi Genel Müdürü (.....) tarafından 23.11.2007 tarihinde Gedizler Yönetim Kurulu Başkanı (.....) ile Başkan Yardımcısı (.....)'a gönderildiği anlaşılan "2008 Hedef ve Tahsisatlar Toplantısı Hakkında" konulu e-postada aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

"Bilginize

İlgili toplantı 26 Kasım 2007 Pazartesi günü saat 16.00'da Ortaköy Plaza'da düzenlenecektir. Katılımlarınızı rica ederim.

(.....)

Toyota Ortaköy Plaza"

- (64) 30. Gedizler'de yapılan yerinde incelemede (.....)'in bilgisayarından alınan ve 25.07.2011 tarihinde (.....) tarafından (.....)'e, bilgi olarak ise (.....)'e gönderilen "MERSİN HAKKINDA 25 TEMMUZ 2011" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) bey günaydın,

Mersindeki bütün bilgisayarları teker teker gezip kontrol ettim, mailleri de sildim buradaki gibi

Bilgilerinize sunarım.

(.....)

IT Manager

Gedizler Motorlu Araçlar Ticaret A.Ş."

- (65) Aynı tarihte (.....) tarafından cevaben gönderilen e-postada ise şu ifadelere yer verilmiştir:

"Eline sağlık, teşekkürler.

(.....)

Yönetim Kurulu Başkanı

Gedizler Otomotiv Grup"

- (66) 31. Dumankaya'dan elde edilen ve (.....) tarafından 10.05.2011 tarihinde Dumankaya yetkililerine gönderildiği anlaşılan e-postanın ekinde yer alan "09.05.2011 Mayıs Satış Toplantı Notları" başlıklı belgede yer alan bazı ifadeler aşağıda yer verilmektedir:

“Diğer bayilerin stoklarını araştırarak stok durumlarının ne olduğu konusunda gereken kontrolleri yapabileceğimiz üzerine görüşüldü. (.....) Hanım ALJ Bayisi ile yapmış olduğu görüşmeyi katılımcılar ile paylaştı. Diğer bayilerin satış adetleri hakkında görüşüldü.

... Bu anlamda ilk aksiyonumuzun (.....) günlük maliyetine satış olduğu ve gizli müşteri göndererek Sonkar, Zeytinburnu, ALJ, Kocaeli Kaya bayilerine gidilerek bu anlamda analiz yapabileceğimizi ve almış olduğumuz verileri toplantıda görüşebileceğimize değinildi.

(.....) Hanım; her araç için ortak bir fiyat verilebileceğini bunun işimizi daha da kolaylaştırabileceğini vurguladı.

... Diğer İstanbul bayilerinin stok adetleri konusunda ne durumlar bununda araştırılması iletili...”

- (67) 32. Dumankaya’dan elde edilen ve 20.05.2011 tarihinde Dumankaya yetkilisi (.....) tarafından e-posta kayıtlarında (.....) ismi ile görünen bir kişiye gönderildiği anlaşılan e-postanın ekinde yer alan “16 Mayıs Satış Notları” başlıklı belgede yer alan bazı ifadeler aşağıda yer verilmektedir:

“...Hedef gerçekleştirme (.....) Hn. Pendik’te çok parlak olmadığını iletti. (.....) fatura- (.....) bağlantı (.....) olduklarını iletti. Cumartesi gelen müşterilerin olumlu olduğunu fakat Pazar günü gelen müşteri sayısının az olduğunu ileterek (.....) müşterinin geldiğini ve cumartesiye göre iyi olmadığını iletti.

Cumartesi günü gizli müşteri gönderdiklerini iletti fakat diğer bayilerin fiyat olarak bizden daha yüksek verdiklerini iletti. Sonkar’ın (.....) TL daha fazla fiyat verdiğini vurguladı.

(.....) Hn. 2. elden (.....) Beyi gizli müşteri olarak gönderdiklerini Derindere’nin çok ilgi gösterdiğini Sonkar’dan ise aynı ilgiyi göremediğini iletti. Fiyat konusunda da yüksek fiyatlar verdiklerini ve aralarında çok fazla fark olduğuna değindi. Derindere’nin çok kalabalık olduğunu fakat Sonkar’ın sakin olduğunu iletti. Trafiğin yoğun olması sebebi ile ALJ ve Kocaeli Kaya’ya gidilemediğini ama önümüzdeki hafta oraya da gidileceğini iletti.

(.....) Hn. Bu fiyatları inandırıcı bulmadığını iletti.

ALJ ve Nataş’a da gizli müşteri gönderilmesi kararı alındı.

... (.....) Hn. Karlı bir ay geçirme konusunda aynı fikirde olduğunu fakat fiyata endekslenmek yerine müşterinin nende bizden kaçtığı konusunda odaklanmak gerektiğini vurguladı. Gizli müşteri gönderiminin tekrar yapılarak bu konuya ağırlık vereceğimizi iletti...”

- (68) 33. Ortaköy’den elde edilen ve 17.02.2005 tarihinde Derindere’den (.....) ile ToyotaSA yetkililerinden (.....) ve (.....)’nun katılımı ile gerçekleştiği anlaşılan bir toplantıya ait tutanakta aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Yetkili satıcı, Toyotasa’nın tüm yetkili satıcılar için öngördüğü toplam satış hedefinin (.....) stok tutmak konusunda taahüt vermek istemedi. Toyotasa olarak biz tüm yetkili satıcılarımıza eşit davrandığımızı dolayısıyla Derindere için bu kuralı değiştirmeyeceğimizi ifade ettik.

(.....) Toyotasa’nın hedefinin arttığı bir ortamda kendi hedefinin artırılmamasını kabul etmeyeceğini belirtti. Toyotasa olarak bizde tüm yetkili satıcılarımızın hedefinin (.....) stok olarak tutma ilkesinden farklılık yaratamayacağımızı belirttik.

... Bu noktada uzlaşma şu koşulda gerçekleşti.

• Derindere Z.burnu ve Derindere Kartal’a geçen yıl sattığı adetler birebir hedef olarak verildi.

12-58/1556-558

• Haziran 2005 ayına kadar Derindere Z.Burnu için (.....), Derindere Kartal (.....), Derindere Samsun (.....) adet stok tutacaklardır.

• Haziran 2005 yılında yapılacak değerlendirme ile, Derindere hedefinin (.....) stok olarak tuttuğu durumda, yetkili satıcı beklentisi ile hedefi arasındaki fark yarısı Filo departmanından yarısı Bayi Satış Yönetimi departmanı tarafından tamamlanacaktır.

• Samsun için Toyotasa olarak verdiğimiz (.....) adetlik hedef, (.....)'nin isteği doğrultusunda (.....) adete çıkarılmıştır.”

- (69) 34. Ortaköy'den elde edilen ve (.....) tarafından 20.07.2011 tarihinde Ortaköy Genel Müdürü (.....) ile Satış Müdürü (.....)'a gönderildiği anlaşılan “COROLLA ANALİZ” konulu e-postada aşağıdaki ifade yer almaktadır:

“Sayfa 1’de tipler ve bayiler Sayfa 2’de ise stok, tahsisat ve Türkiye genelinde tüm Corolla modellerinin sayıları mevcuttur.”

- (70) 35. Sonkar’da yapılan yerinde incelemede alınan ve iç toplantı notları olduğu belirtilen bir belgede aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....): 1) Sigorta şirketlerinin kendi aralarında toplantı yaptığı ve bazı bayileri zora sokabilecek kararlar alındığını belirtti.

• Distribütör sigorta şirketlerini ziyaret Edip Y/P ve işçilik konusunu çözmelidir.

• Y/P ta verilen tavizler hazin sonuçlar getirecektir.

• İşçiliklerde eksper sigorta şirketinin istediği rakamı uyguluyor.

• (.....): Blok Muafiyeti Hakkında Bilgi Verdi.

• (.....): Y/P indirimine Karşıyız.

• (.....) geçmemesi şartıyla indirim yapabiliriz diye genel Md. İle görüşmüş.

• (.....): Y/P İndirimi Yapılmaması.

• (.....): Satıştaki İstikrarın, Satış Sonrasındada devam etmesi.

• (.....): TSA Kaporta-Boya Fiyatlarını Belirlesin, Eksper o fiyatı versin. İşçiliklerin güncellenmesi gerekiyor.

• Toyota Kaskonun Avantajı Kalmadı.

• (.....): Tedarikçi Firma Bulunacağı İnancındayım, işçiliklerde azaltılabilir.

...

• TSA'nın tutumu yeterli olmadı. Brokerliği Devre Dışı bırakalım.

• Tedarikçi Toyota Bayisi var.

• (.....): TSA'nın Sigorta Şirk. Karşı Bayilerini Koruması lazım. (Maliyet Hesabı hk. Bilgi vermesi lazım.) ...”

- (71) 36. Sonkar’da yapılan yerinde incelemede alınan ve 2007 yılına ait olduğu anlaşılan ajandanın 10.09.2007 tarihine ait sayfasında aşağıdaki ifade yer almaktadır:

“Toyota Bayileri Toplantısı Var. Dumankaya Filo konusu görüşülecek.”

- (72) 37. Sonkar’da yapılan yerinde incelemede bulunan ve “2009 YILI YETKİLİ SATICI DANIŞMA KURULU ÜYELERİNİN GÖRÜŞ ve ÖNERİLERİ” başlıklı belgenin, Belge 10 ile aynı içeriğe sahip olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu belge, Beykoz’da yapılan yerinde incelemede de elde edilmiştir.

I.3.3. Toyota Yetkilileri ile Yapılan Görüşme

- (73) 22.06.2011 tarihinde Toyota vekili ile yapılan görüşmede;
- Bayilerin Toybis veya Toyota tarafından kurulan diğer sistemler üzerinden yalnızca diğer bayilerin satış adetlerini model bazında görebildiği, ancak diğer bayilere ait finansal verilere erişimlerinin mümkün olmadığı,
 - Bayilerin birbirlerinin hedefleri ve tahsisatları hakkında, Toyota aracılığıyla herhangi bir bilgiye sahip olmadığı, Toyota'nın bu tür bilgileri diğer bayilerle paylaşmadığı ve her bayi ile ayrı ayrı görüşme yaptığı,
 - Bayilerin kendi aralarında yaptıkları satışlarda Toyota'nın herhangi bir müdahalesinin veya tavsiye niteliğinde olsa dahi fiyat listesi göndermesi gibi bir uygulamanın mevcut olmadığı, bu işlemlerin bayiler arasında serbestçe yapıldığı,
 - 16.08.2002 tarihinde başlatılan Garanti Ekstra uygulamasının 01.04.2007 tarihinde durdurulduğu ve 26.12.2007 tarihinde tekrar başladığı; gizli müşteri uygulamasına ise 2010 yılında deneme amaçlı, 2011 yılında da fiilen başladığı, araç alan müşterilerin aranması şeklinde gerçekleşen müşteri memnuniyeti araştırmasının ise beş yıldan uzun süredir devam etmekte olduğu,
 - Toyota tarafından 24.07.2008 ve 04.12.2008 tarihlerinde yayımlanmış fiyat listelerinin dışında söz konusu tarihlerde Toyota tarafından başka bir ilan yayımlanmadığı ifade edilmiştir.

I.3.4. Toyota'dan Talep Edilen Bilgi ve Belgeler

- (74) Talep edilen bilgiler üzerine Toyota tarafından gönderilen yazıda, Toybis sisteminin bayiler düzeyinde kısıtlı bir kullanımının olduğu, bayilerin satış, servis, yedek parça operasyonlarının tamamını yürüttükleri bir sistem olan T-Rnet sistemine geçişlerin her bayi tarafından farklı tarihlerde olmak üzere Haziran 2007- Ağustos 2008 tarihleri arasında gerçekleştiği, T-Rnet sisteminin merkezi bir sistem olduğu ve veri tabanının Toyota merkezindeki sunucularda tutulduğu, bayilerin ortak kullanım verileri ve diğer bayilerin izin verdikleri bilgiler dışında başka bilgilere erişemediği ifade edilmektedir.
- (75) T-Rnet sisteminde, bayilerin diğer bayiler ile ilgili olarak görebildikleri hususlar şu şekilde sıralanmıştır:
- Araç geçmişi (Başka bayiden yapılan işlem, bayi adı ve tutar bilgisi görünmeksizin gösterilmektedir.)
 - Kalan tahsisat bilgisi (Başka bayinin tahsisatındaki araçlar görülebilmektedir.)
 - Ölü stok (Bayinin izin vermesi halinde görülebilmektedir.)
 - Bayiler arasında araç tahsisat değişikliği.
- (76) Bununla birlikte, T-Rnet bayilerin kullandığı ve merkezi bir işletim sistemi olduğu için, bayi işletimi ile ilgili operasyonel bilgilerin (örneğin iş emri bilgileri, yedek parça bilgileri, araç detay bilgileri) Toyota tarafından görülebildiği; buna karşın söz konusu sistemde bayilerin resmi muhasebe kayıtları ile ilgili olan finans ve muhasebe bilgilerinin Toyota tarafından görülemediği ifade edilmektedir.
- (77) Cevabi yazıdaki bilgilere göre, bayi iletişim sistemi T-Rnet ile Toyota işletim sistemi tamamen entegre bir şekilde çalışmakta, hatalı veri girişini önlemek ve kullanıcıya minimum veri girişi yaptırmak amacıyla resmi muhasebe kayıtları hariç tutulmakta ve sadece faturalar bu sistem üzerinden kesilebilmektedir.
- (78) Bayilerin şasi numarası, fiyat, model, renk, fatura numarası gibi bilgileri elle giriş yapmadan sistemden görebildiği, bu sistem sayesinde Toyota tarafından bir fatura

kesildiğinde bunun anında bayinin sistemine, bayi tarafından fatura kesildiğinde ise yine anında Toyota'nın sistemine yansıdığı; ancak muhasebe modülünün bayinin tercihine bırakıldığı; muhasebe programı içerisindeki bilgilerin Toyota ile paylaşılmadığı; bir başka deyişle, tek taraflı bir entegrasyonun söz konusu olduğu ve araç satış bilgileri gibi T-Rnet programından muhasebeye yansımaları gereken kayıtların dosya transferi ile yetki dahilinde bayilerin muhasebe uygulamalarına aktarılabilirdiği; ancak bayilerin lokal muhasebe uygulamalarından T-Rnet sistemine bir bilgi aktarımının söz konusu olmadığı ifade edilmektedir.

I.4. Değerlendirme

I.4.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirme

- (79) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca, amacı veya etkisi rekabeti engelleme, sınırlama veya bozma olan teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararları yasaklanmaktadır. Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerin bir bütün olarak değerlendirilmesinden, hakkında soruşturma yürütülen Beykoz, Derindere, Dumankaya, Gedizler, Gökkuşluğu, Nataş, Ortaköy, Sonkar ile Sonkar Artı'nın 2006-2011 yılları arasında Toyota markalı yeni araçların satış fiyatları ile satış sonrası bakım-onarım hizmetlerine ilişkin ücretler konusunda anlaşma yapmak ve bu anlaşmanın devamını sağlamak üzere rekabete duyarlı bilgileri (*hedef, tahsisat gibi*) paylaşmak suretiyle Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı nitelikte bir anlaşma yaptıkları anlaşılmaktadır.
- (80) Hakkında soruşturma yürütülen bayiler Toyota markalı yeni araçların satışında fiyat birlikteliği yapmak ve Toyota tarafından tavsiye edilen satış fiyatı üzerinden bir miktar indirim yapılarak belirlenen sabit satış fiyatı üzerinden satış yapılmasını sağlamak üzere toplantılar yapmışlardır. Nitekim Belge 2'de yer alan "*İstanbul'da fiyat birlikteliği varken, Anadolu'da neden zararına satış yapılıyor?*" ifadesinden, İstanbul'daki bayilerin fiyat birlikteliği yaptığı anlaşılmaktadır. Belge 14'de yer alan "*Araçların liste fiyatlarındaki kusurlar İstanbul Bayileri toplantısında gündeme getirilecek*" ifadesi ile Belge 9'da yer alan "*... Toplantımızın gündemi ... son Toyotasa fiyatlandırmaları ve uygulamaları ...*" ifadesinden bayilerin yaptıkları toplantılarda araçların satış fiyatları hakkında görüşmeler yaptıkları anlaşılmaktadır. Belge 21'de yer alan "*İnşallah fiyat birliği bozulmaz.*" ifadesi de bayiler arasındaki fiyat birlikteliğini ve bunun devam ettirilmesi iradesini göstermektedir.
- (81) Belge 15'de yer alan "*2007 model araçlar için yetkili satıcı indirim oranları revize edildi.*" ifadesinden, teşebbüslerin 2007 model araçların satışında uygulanacak indirim oranları hakkında görüştükleri ve yetkili satıcıların uygulayacağı indirim oranlarını yeniden belirledikleri anlaşılmaktadır. Aynı belgede yer alan "*Bayiler aralarındaki araç alım ve satımlarında açıklanan araç satış fiyat listesinden %6 iskonto yaparak birbirlerine araçları fatura edeceklerdir.*" ifadesi ise soruşturma tarafı bayilerin kendi aralarındaki araç alım ve satımlarında uygulanacak fiyatlara ilişkin iskonto oranlarını birlikte belirlediklerini göstermektedir. Bayilerin birbirlerine yaptıkları araç satışlarında belirli bir oran üzerinde anlaşmaları, nihai tüketicilere yapılacak satışları dolaylı olarak etkilemektedir. Zira bayiler bu yolla birbirlerine daha fazla iskonto ile yapacakları satışları önleyerek, araç alım fiyatını sabitlemekte ve tüketicilere yansıtılabilecek ilave indirimlerin önüne geçmiştir.
- (82) Belge 19'da yer alan ifadelerden, bayilerin, Corolla 1.6 Comfort AT, Corolla 1.6 Elegant AT ve Corolla 1.6 Elegant AT VSC XENON model araçlar için Toyota tarafından sağlanan (.....) TL katkı payını yansıtarak hesapladıkları fiyatları birbirlerine ilettikleri anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Avensis 1.6 Elegant modelinde Toyota tarafından sağlanan (.....) TL katkı payından daha farklı bir indirim yapılarak bu tutarın iletildiği görülmektedir. Dolayısıyla bu belgeden bayilerin "Avensis 1.6 Elegant" modeli

bakımından araç satış fiyatını belirledikleri sonucuna ulaşılabilir. Diğer yandan aynı belgede Gedizler Genel Müdürü tarafından araç fiyatlarında Sonkar yetkilisi ile yapılan görüşme neticesinde değişikliklerin yapıldığının belirtilmesi, soruşturma tarafı bayiler arasında, Toyota tarafından yapılan fiyat ve katkı değişiklikleri durumunda da, birbirleri ile görüşüldükten sonra nihai satış fiyatlarının netleştirildiğini göstermektedir.

- (83) Belge 7’de Toyota tarafından bayilere bildirilen 03.09.2008 tarihli “Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesi” başlıklı tabloda Toyota markalı araçların Eylül ayı fiyatları ile Eylül ayı kampanyalı fiyatlarına yer verilmektedir. Belge 24’ün ekinde yer alan “03.09.2008 tarihli Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesi”nde ise, Toyota markalı araçların Eylül fiyatları ile Eylül kampanyalı fiyatlarının yanı sıra *özel fiyatlar* başlığı altında iki farklı sütunda araç fiyatlarına yer verilmektedir. Söz konusu özel fiyatların kampanyalı fiyatlardan (.....) TL civarında indirim yapılarak belirlendiği anlaşılmaktadır. Bayilerin birbirine tavsiye edilen fiyat listesine ek olarak özel fiyatlar adı altında ilave fiyat bilgileri göndermeleri, araç modeli bazında uygulanacak indirim oranları ile satış fiyatlarını belirleyerek bu bilgileri birbirleri ile paylaştıklarını göstermektedir.
- (84) Belge 25’de yer alan “Revize Edilmiş Fiyat Listesi” konulu e-postanın ekinde bulunan 25.07.2008 tarihli Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesinde araçların liste fiyatlarının yanı sıra, sağda bulunan iki kolonda sırasıyla 2009 ve 2008 model araçların Temmuz ayı fiyatlarına yer verilmektedir. Bu fiyatların Belge 6’da yer verilen Toyota tarafından gönderilen 24.07.2008 tarihli Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesinde yer alan fiyatlardan farklı olduğu görülmektedir. Ayrıca, söz konusu listede bazı 2008 model araçların (*Corolla Verso, Hiace ve Hilux modelleri*) Temmuz ayı fiyatlarının “serbest” olduğu belirtilmektedir. Bu durum, 2008 ve 2009 model araçlar için uygulanacak Temmuz ayı fiyatlarının bayiler tarafından koordineli olarak belirlendiğini ve bazı araçlara uygulanacak fiyatların serbest bırakıldığını göstermektedir. Bunun yanı sıra belgenin altında yer alan “2009 model multi mode (m/m) araçlardaki (.....)-YTL’lik indirimler hesaplanarak fiyat listesi hazırlanmıştır. Tekrar hesaplamanıza gerek yoktur. Tüm araçlara park sensörü hediye edilecektir.” ifadesinden ise, bayiler tarafından belirlenen fiyatların Toyota’nın yaptığı (.....) TL’lik indirimler düşülerek hesaplandığı ve araçlara park sensörü hediye edileceğinin bayiler tarafından karara bağlandığı anlaşılmaktadır.
- (85) Belge 11’in ekinde yer alan 04.12.2008 tarihli Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesinde araçların liste fiyatları ile Aralık ayı kampanyalı fiyatlarının yanı sıra ayrı bir fiyat listesine daha yer verilmiş olması, teşebbüsler tarafından fiyat birlikteliğini amaçlayan bir anlaşma yapıldığını göstermektedir.
- (86) Belge 20, araç fiyatlarının bayiler tarafından 2010 yılında yapılan toplantıda görüşüldüğünü ve araç satışlarında park sensörü hediye edilmesine yönelik kararlar alındığını göstermektedir. 18.05.2010 tarihli toplantı notlarının yer aldığı belgede İstanbul bayilerinin aldığı karar doğrultusunda; bayilerin stoklarında yer alan makyajsız Corolla dizel ve benzinli model araçların satılarak stokların rahatlatılacağı, Corolla benzinli modellerinde anahtar teslimde (.....)-TL indirim + park sensörü, Corolla dizel modellerinde anahtar teslimde (.....)-TL indirim + park sensörü kararı alındığı, yeni makyajlı Corolla için iskonto yapılmayacağı, ancak park sensörü hediye edileceği, diğer modellerde ise 08.05.2010 tarihli fiyatların uygulanacağı ifade edilmektedir. Toyota tarafından gönderilen yazıda yer alan bilgiler çerçevesinde, söz konusu fiyatların 13 Mayıs-31 Mayıs 2010 tarihleri arasında Toyota tarafından sağlanan bayi teşvik primi uygulamasının yansıtılması sonucu hesaplanan fiyatlar olduğu, bununla birlikte söz konusu dönemde park sensörü veya ilave bir aksesuar uygulamasının bulunmadığı tespit edilmiştir. Soruşturma tarafı bayilerin bazı araçların satışında ilave park sensörü hediye edilmesine yönelik olarak ortak karar aldıkları anlaşılmaktadır.

12-58/1556-558

- (87) Dosya mevcudu belgelerden, bayilerin araç fiyatlarının yanı sıra, satış sonrası hizmetlere ilişkin bazı ücret kalemlerini de birlikte belirledikleri görülmektedir. Nitekim Belge 8'de yer alan "*Mekanik işçilik saati 12.2.2007 tarihi sabahı uygulanmak üzere (.....) YTL+kdv olmuştur.*" ifadesi teşebbüslerin Toyota markalı yeni araçların bakım ve onarım hizmetlerine ilişkin olarak mekanik işçiliğin saatlik ücretinin belirlendiğini göstermektedir. Söz konusu dönemde (01.07.2006-30.06.2007 tarihleri arasında) Toyota tarafından bayilere tavsiye edilen saatlik mekanik işçilik ücreti ise (.....) TL+KDV'dir. Bu çerçevede mekanik işçilik ücretinin, bayiler tarafından tavsiye edilen ücretten (.....) TL fazla belirlendiği ve ilave kâr marjının %(.....) civarında olduğu anlaşılmaktadır.
- (88) Hakkında soruşturma yürütülen bayilerin rekabeti sınırlayıcı anlaşmanın devam ettiği dönem içinde bu anlaşma ile bağlantılı birçok hususta birbirleri ile bilgi alışverişinde bulunduğu tespit edilmiştir. Bilindiği üzere, teşebbüsler arasındaki ticari sır niteliğindeki bazı bilgilerin değişimi, mehz AB uygulamasına paralel olarak Türk rekabet hukuku uygulamasında da *üst anlaşmanın delili* olarak kabul edilmektedir. Soruşturmada elde edilen bazı bulgular da bu yaklaşım çerçevesinde değerlendirilmiştir. Örneğin Belge 13'de yer alan ifadelerden bayilerin birbirlerinin araç satış hedefleri ile bu hedeflerin gerçekleşme oranları hakkında bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Toyota yetkilileri ile yapılan görüşmede bayilerin birbirlerinin hedefleri ve tahsisatları hakkında Toyota aracılığıyla herhangi bir bilgiye sahip olmadığı, Toyota'nın bu tür bilgileri bayilerle paylaşmadığı ve her bayi ile ayrı ayrı hedef görüşmesi yapıldığı bilgisinin verildiği hatırlatılmalıdır.
- (89) Belge 17 ise teşebbüslerin her yıl Toyota ile yaptıkları hedef ve tahsisat görüşmeleri öncesinde bir araya gelerek ortak karar aldıklarını göstermektedir. Dolayısıyla bu belgelerden soruşturma tarafı bayilerin satış ve satış sonrasına ilişkin hedef ve tahsisatlar konusunda iletişim halinde oldukları ve Toyota ile görüşmeden önce kendi aralarında anlaştıkları ve bu görüşmeler çerçevesinde ortaya çıkan sonuca göre Toyota ile hedef ve tahsisat görüşmesine başladıkları anlaşılmaktadır.
- (90) Belge 22, teşebbüslerin garanti ekstra uygulaması konusunda da iletişim halinde olduklarını göstermektedir. Yeni alınan bir aracın garanti süresinin bitmesinden itibaren ilave garanti sağlayan bu uygulama çerçevesinde, Toyota yetkilileri İstanbul bayileri ile görüşerek bu uygulamanın bayilere ortalama 50 Avro maliyet getireceğini ifade etmişlerdir. Soruşturma tarafı bayiler ise yaptıkları toplantıda 50 Avro'luk ilave maliyetin araç fiyatlarına giydirilmesi yönünde görüş oluşturmuşlardır.
- (91) Belge 14'de yer verilen toplantıda soruşturma tarafı bayilerin sigorta şirketlerine yapılacak yedek parça satışlarının devam edip etmemesi konusunda görüştükleri anlaşılmaktadır. Toplantıda, konunun bir sonraki İstanbul bayileri toplantısında ele alınacağı belirtilmektedir. Ancak sonraki toplantıda alınan kararlara ilişkin herhangi bir belgeye ulaşılamamıştır.
- (92) Belge 23'de yer alan "Dumankaya bayinin gazete ilanı hk-Bilgi" konulu e-postadaki ifadelerden, teşebbüslerin, birbirlerine danışmadan yaptıkları kampanyaları engelledikleri anlaşılmaktadır. Dumankaya tarafından gazetelere verilen bir ilanda Toyota Kasko'nun bayilerinden yaptırılması durumunda 10.000 km bakımın ücretsiz olarak gerçekleştirileceği belirtilmekte, ancak söz konusu e-postadan, bu kampanyanın diğer bayilerin Dumankaya'yı araması sonucu geri çekildiği anlaşılmaktadır.
- (93) Yukarıda yer verilen belgelerin bir bütün olarak değerlendirilmesinden, Sonkar, Sonkar Artı, Gedizler, Derindere, Ortaköy, Beykoz, Nataş, Gökkuşluğu ve Dumankaya'nın gerek Toyota ile yaptıkları Danışma Kurulu toplantısı öncesinde gerekse diğer zamanlarda toplantılar yaptıkları ve 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri anlaşılmaktadır.

- (94) Bayiler arasındaki uzlaşmanın Toyota tarafından 2006 yılında kurulan “Bayi İletişim Konseyi” ile başladığı (Belge 2) ve 2007 yılında da devam ettiği (Belge 14, Belge 15) anlaşılmaktadır. Belge 14’de bayilerin toplantılarda araçların satış fiyatları hakkında görüşmeler yaptıkları; Belge 15’de araç satışlarındaki indirim oranlarını revize ettikleri ve birbirlerine yapacakları araç satışlarında iskonto oranlarını belirledikleri görülmektedir. Teşebbüslerin yalnızca araç satışlarına ilişkin değil satış sonrası faaliyetlerde de danışıklı hareket ettiklerini gösteren belge ise Belge 8’dir. Bu belgeden, soruşturma tarafı bayilerin araç fiyatlarının yanı sıra, mekanik işçiliğin saatlik ücretlerini de birlikte belirledikleri anlaşılmaktadır.
- (95) 2008 yılına ilişkin olan Belge 17’den teşebbüslerin yalnızca araç satışları ve satış sonrası hizmet fiyatlarına ilişkin olarak değil, Toyota ile yürüttükleri hedef ve tahsisat görüşmelerine ilişkin olarak da iletişim halinde oldukları görülmektedir. Belge 9’dan teşebbüsler arasındaki iletişimin 2009 yılında da devam ettiği anlaşılmaktadır. Belge 19, Belge 20 ve Belge 21, teşebbüsler arasındaki iletişimin 2010 yılında da devam ettiğini göstermektedir. Belge 23’den ise bayiler arasındaki uzlaşmanın 2011 yılına kadar sürdürüldüğü anlaşılmaktadır.
- (96) Kanun’un 4. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde, mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satış şartlarının tespit edilmesi yasaklanan haller arasında sayılmıştır. Bu çerçevede, Kanun’un 4. maddesi kapsamına giren, fiyat tespiti ve pazar paylaşımı gibi unsurlar içeren yatay anlaşmalar *per se* yasak kabul edilmektedir. Yukarıda yer verilen değerlendirmeler doğrultusunda hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin 2006-2011 yılları arasında Toyota markalı yeni araçların satış fiyatları ile satış sonrası bakım-onarım hizmetlerine ilişkin ücretler konusunda 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlamaya yönelik anlaşma yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

I.4.2. Ceza Tespitine İlişkin Değerlendirme

- (97) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinde yer alan yasaklama kapsamında bir ihlalin söz konusu olması nedeniyle, hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslere Kanun’un 16. maddesi ile “Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik” (Ceza Yönetmeliği) hükümleri uyarınca idari para cezası verilmesi gerekmektedir.
- (98) Ceza Yönetmeliği’nin 4. maddesinin 1. fıkrası (a) bendi uyarınca, birbirinden bağımsız her davranış için ayrı para cezası hesaplanması gerekmektedir. Bununla birlikte, ihlal konusu eylem, niteliği ve kronolojik süreci itibarıyla bütünlük arz etmesi sebebiyle 2006-2011 yılları arasında devam eden anlaşma tek bir davranış olarak kabul edilmiştir.
- (99) Diğer yandan Toyota bayilerinin fiyat birlikteliğine yönelik uygulamaları markalar arası rekabeti değil, marka içi rekabeti kısıtlamaktadır. Ayrıca, soruşturma konusu ihlal sadece İstanbul ilinde gerçekleşmiştir. Temel para cezası belirlenirken bu hususlar göz önünde bulundurulmuş ve %0,5 oranı esas alınmıştır.
- (100) Ceza Yönetmeliği’nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi, bir yıldan uzun beş yıldan kısa süren ihlallerde temel para cezasının yarısı oranında arttırılacağını hükme bağlamıştır. İlgili hüküm uyarınca, Ortaköy, Dumankaya, Derindere, Sonkar ve Gedizler’in ihlale katılımlarının 1 yıldan uzun ve 5 yıldan kısa olduğu dikkate alınarak, bu teşebbüslere ilişkin temel para cezası yarısı oranında artırılarak %0,75 oranı esas alınmıştır.
- (101) Bununla birlikte, Ceza Yönetmeliği’nin 7. maddesinin 1. fıkrasında; “*ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması*”nın teşebbüslere uygulanacak para cezasının belirlenmesinde hafifletici unsur olarak değerlendirilebileceği düzenlemesine yer verilmiştir. Bu hüküm Derindere ve

Dumankaya bakımından uygulanarak, anılan teşebbüslere verilecek para cezası %0,75 oranından %0,5 oranına indirilmiştir.

I.5. Savunmalar ve Değerlendirilmesi

- (102) Aşağıda hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin savunmaları ve bunlara ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır.

I.5.1. Önarastırmanın Yasal Süresi İçinde Tamamlanmadığı İddiası

- (103) Savunmalarda 20.07.2011 tarihli Önarastırma Raporunun önarastırma yapılmasına ilişkin Kurul kararının alındığı 02.06.2011 tarihinden 48 gün sonra oluşturulduğu, Kanun'un öngördüğü 30 günlük önarastırma süresinin aşıldığı iddia edilmektedir.
- (104) 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinde yer alan "Önarastırma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul Başkanı, meslek personeli uzmanlardan bir ya da birkaçını raportör olarak görevlendirir. Önarastırma yapmakla görevlendirilen raportör 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurula yazılı olarak bildirir." hükmü çerçevesinde, önarastırma süreci görevlendirme tarihi itibariyle başlamaktadır. Rekabet Kurulunun 02.06.2011 tarih ve 11-33 sayılı toplantısında önarastırma yapılmasına ilişkin olarak aldığı karar çerçevesinde, Başkanlık Makamı'nın ve Daire Başkanlığının yazıları uyarınca raportörler 20.06.2011 tarihinden itibaren görevlendirilmiş ve Önarastırma Raporu 20.07.2011 tarihinde Kanun'da öngörülen süre içinde teslim edilmiştir.
- (105) Ayrıca, söz konusu sürelerin iç uygulamaya yönelik olduğu ve işlemin esasını sakatlamadığının Danıştay tarafından kabul edildiği belirtilmelidir. Danıştay 10. Dairesi'nin 2001/1632 E. No'lu ve 2003/4243 K. No'lu kararında; "4054 Sayılı Kanunun 40. maddesinde önarastırma yapmakla görevlendirilen raportörün 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurula yazılı olarak bildireceği; 41. maddesinde ise, önarastırma raporunun Kurula teslimini takip eden 10 gün içinde Kurulun toplanacağı ve soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar vereceği öngörülmüş olmasına karşın, dava konusu olayda, önarastırma kararı 16.11.1999 tarihinde alınmış, ancak raportörler Kurulca 03.12.1999 tarihinde görevlendirilmiş, 30 günlük süre geçirildikten sonra 07.01.2000 tarihinde rapor Kurula teslim edilmiş, anılan rapor 10 günlük süre geçirildikten sonra 03.02.2000 tarihli toplantısında görüşülmüş ise de, dava konusu Rekabet Kurulu Kararına konu soruşturulan olayın niteliği ve önemi göz önüne alındığında, soruşturma sürecine hız kazandırmak, Kurulun işleri süratli karara bağlamasını sağlamak amacıyla getirilen ve iç uygulamaya yönelik bu durum dava konusu Kurul Kararını sakatlayan ve bu haliyle sonuca etki eden bir husus olarak görülmemiştir." ifadelerine yer verilerek bu sürelerin amacının idarenin eylemlerinin hızlandırılmasını sağlamak olduğu belirtilmiş ve Karar'ın iptal edilmesine yönelik talepler reddedilmiştir.

I.5.2. Yerinde İncelemenin Uzman Yardımcıları Tarafından Yapıldığı İddiası

- (106) 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinin ikinci fıkrasında "İnceleme, Kurul emrinde çalışan uzmanlar tarafından yapılır" ifadesi yer aldığı halde, uzman yardımcısının da yerinde incelemede yetkilendirildiği, dolayısıyla bu yetkisiz kişiler tarafından teşebbüslerden alınan belgelerin delil niteliğinde olmadığı iddia edilmektedir.
- (107) Kanun'un 15. maddesinde yerinde incelemelerin uzmanlar tarafından gerçekleştirileceği düzenlenmiş olmakla birlikte, aynı Kanun'un Rekabet Kurumu meslek personelinin statüsünü belirleyen 34. ve 36. maddeleri ile Rekabet Kurumu Personel Yönetmeliği'nin 4. maddesinde uzman yardımcılarının meslek personeli niteliğini haiz olduğu belirtilmiş olup, Kurum hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri yerine getirmekle yetkili olduğu ifade edilmektedir. Bu itibarla 15. maddede belirtilen "uzman" ifadesinin "meslek

personeli” olarak geniş yorumlanması gerekmektedir. Nitekim Danıştay 10. Dairesi'nin 18.11.2003 tarih ve E:2001/1441, K:2003/4468 sayılı kararı da bu yoruma uygundur.

I.5.3. Yetki Belgesinin Kanun'da Öngörülen Usul ve Esaslara Uygun Olmadığı İddiası

- (108) Yetki belgelerinin Kanun'un 15. maddesinde belirtilen koşulları karşılamadığı, raportörlerin herhangi bir marka ya da teşebbüs özelinde değil tüm kurum ve kuruluşlar bakımından yetkilendirildikleri ve bu nedenle inceleme konusunun ve amacının net bir biçimde ortaya konulmadığı iddia edilmektedir.
- (109) Kanun'un 15. maddesi uyarınca rekabet uzmanlarının yerinde inceleme sırasında yanlarında buldukları yetki belgesinin; yapılan incelemenin konusunu, amacını ve yanlış bilgi verilmesi halinde idari para cezası uygulanacağını göstermesi gerekmektedir. Yetki belgeleri anılan hükme uygun olarak ve sadece hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin tam unvanlarını içerecek şekilde düzenlenmiştir.

I.5.4. Yetki Alanı Dışında İnceleme Yapıldığı İddiası

- (110) Savunmalarda 02.06.2011 tarih ve 11-33/720-M sayılı Kurul Kararında sadece, bayiler tarafından araç fiyatlarının sabitlendiği ve indirim yapılmadığı iddiasının araştırılması amacıyla önaraştırma yapılmasına karar verildiği, ancak ilgili Soruşturma Raporu kapsamında raportörlerin kendi yetki alanları dışına çıkarak, satış sonrası bakım-onarım hizmetleri hakkında da inceleme ve değerlendirmelerde bulunduğu; önaraştırmada elde edilen bilgi ve belgelere yer verilmesinin Soruşturma Raporu'nu sakatladığı iddia edilmektedir.
- (111) Rekabet Kurulu, resen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar verebileceği gibi doğrudan soruşturma açılmasına da karar verebilmektedir. Bu çerçevede, önaraştırma kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler ve hazırlanan Önaraştırma Raporu'nun Rekabet Kurulu tarafından değerlendirilmesi neticesinde, Toyota markalı araçların satış fiyatlarının yanısıra satış sonrası bakım-onarım hizmetlerine ilişkin ücretler konusunda da anlaşma yaptıklarına ilişkin şüpheler oluşması nedeniyle soruşturma kapsamında bu iddia da değerlendirilmiştir.

I.5.5. İddiaların Türü ve Niteliği Hakkında Yeterli Bilgi ve Belge Sunulmadığı ve Teşebbüslerin Savunma Haklarının Kısıtlandığı İddiası

- (112) Savunmalarda, soruşturma bildiriminde teşebbüslerle ilgili elde edilen delil ve değerlendirmelere özet olarak yer verildiği, teşebbüs özelinde değerlendirme yapıldığını gösteren herhangi bir bilgi ve belgeye yer verilmediği, Önaraştırma Raporu'nun ve/veya ihlal iddialarına dayanak olarak gösterilen belgelerin teşebbüslere gönderilmemiş olması sebebiyle soruşturma konusu hakkında yeterince bilgi sahibi olunmadığı, bu durumun savunma haklarını kısıtladığı iddia edilmektedir.
- (113) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası, *“Kurul, başlattığı soruşturmaları, soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir ve tarafların ilk yazılı savunmalarını 30 gün içinde göndermelerini ister. Taraflara tanınan ilk yazılı cevap süresinin başlayabilmesi için Kurulun bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara göndermesi gerekir.”* hükmünü amirdir. Bu hüküm gereği, ilgili teşebbüslere soruşturmaya konu iddiaların türünü ve niteliğini içeren bilgiler soruşturma bildirimi ile birlikte gönderilmiştir.

I.5.6. Ceza Yönetmeliği'nin Uygulanamayacağına İlişkin İddialar

- (114) Savunmalarda, Ceza Yönetmeliği esas alınarak ceza miktarının belirlenmesinin suç ve cezaların kanuniliği ilkesine aykırı olduğu, Ceza Yönetmeliği'nin yürürlüğe girdiği tarihten önce bir ihlal tespit edilse dahi, mer'i mevzuat gereği, bayi lehine olan

hükümlerin uygulama alanı bulacağı iddia edilmektedir. Ayrıca, Ceza Yönetmeliği'nin 4054 sayılı Kanun'da yer almayan bir ayrıma yer vererek, karteller ve diğer ihlaller şeklinde bir farklılık yarattığı ve Kanun'da öngörülenin aksine ayrık bir ceza oranı getirdiği, Kanun'da rekabet ihlalleri için teşebbüslerin gelirlerinin yüzde onuna kadar idari para cezası verilebileceği düzenlenmiş iken, Yönetmelik ile Kanun'a aykırı olarak alt limit ve üst limit getirildiği, Yönetmelik ile ceza miktarlarının tespit edilmesi nedeniyle Kanun'la verilen yetki sınırının aşıldığı, dolayısıyla Ceza Yönetmeliği'ndeki düzenlemenin Anayasa'nın 13, 38 ve 124. maddeleri ile Türk Ceza Kanunu'nun 2. maddesine aykırı olduğu ifade edilmektedir.

- (115) Anılan yönetmelik, 4054 sayılı Kanun'un 5728 sayılı Kanun ile değişik 16. maddesinin son fıkrasının Rekabet Kurulu'na açıkça verdiği yetki uyarınca çıkarılmıştır. Kanun'un 27. maddesi de Kurul'a, Kanunun uygulanması ile ilgili olarak tebliğler çıkarmak ve gerekli düzenlemeleri yapmak görev ve yetkisini vermiştir. Kaldı ki, Rekabet Kurumu, kamu tüzel kişiliğini haiz bir kamu kurumudur ve 4054 sayılı Kanun'un kendisine tanıdığı görevlerle ilgili olarak yönetmelik çıkarma yetkisi bulunmaktadır.
- (116) Savunmalarda Ceza Yönetmeliği'nde Kanun'a aykırı olarak karteller- diğer ihlaller ayrımına gidildiği ifade edilmektedir. Bu hususa ilişkin olarak da Kanun'un 4. maddesinde yatay-dikey anlaşma gibi bir ayrımın da yer almadığı hatırlatılmalıdır. Doktrinde ve içtihat hukukunda ortaya çıkan yatay-dikey anlaşma ayrımının Kanun'da yer almamasının uygulamada bu ayrımın dikkate alınmayacağı anlamına gelmeyeceği izahtan varestedir. Nitekim Kurul 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ni çıkarmıştır. Kanun'da dikey anlaşmalara yer verilmediği gerekçesiyle böyle bir anlaşma türünün dikkate alınamayacağı iddia edilmesi mümkün değildir. Ayrıca, burada yeni bir suç ya da kabahat türü yaratılmamaktadır. Kanunda zaten yer almakta olan bazı rekabet ihlalleri toplumsal ve tüketici refahına olan etkisi de dikkate alınarak bir nitelendirmeye tabi tutulmakta ve buna bağlı olarak Kanun'da Kurul'a tanınan yetki sınırları içinde kalmak kaydıyla idari para cezası ile cezalandırılmaktadır. Kaldı ki kartel ifadesi devlete mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayan tedbirleri alma görevi yükleyen Anayasa'nın 167. maddesinde açıkça yer almaktadır. 4054 sayılı Kanun da bu görevin yerine getirilmesi amacıyla çıkarılmıştır. Nitekim AB'de de, kurucu Antlaşmada ve 1/2003 sayılı Konsey Tüzüğünde kartel ifadesi bulunmadığı halde, kılavuzda ve kararlarda kartel ifadesine yer verilmektedir.
- (117) Kanun'un 4. maddesine aykırılık halinde aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca ilgili teşebbüsün yıllık gayri safi gelirlerinin %10'una kadar idari para cezası verilebilecektir. Yönetmelikte %10 oranındaki üst limit değişmemiştir. Yönetmelikle %10'dan fazla bir oran getirilse idi, ancak o zaman bu iddiada bulunmak anlamlı olabilirdi. 4. madde kapsamında yasaklanmış anlaşmalar arasında hiçbir ayrım yapılmaması ve tüm anlaşma türlerinin aynı derecede şiddetli yaptırımlara tabi tutulması rekabet hukukunun ruhuna aykırıdır. Kurulun para cezalarının uygulanmasına yönelik yol gösterici nitelikte bir düzenleme yapması, Kanun'un 16. maddesinde üst sınırı %10 olarak belirlenen ciroya dayalı nispi idari para cezasının her olay bakımından nasıl uygulanacağını objektif esaslara bağlı olarak belirlenmesi açısından önem kazanmaktadır. Bu çerçevede, idari işleme suç ya da ceza yaratılması söz konusu olmadığından, iddialar hukuken dayanaksızdır.
- (118) Bu iddiaya ilişkin son olarak teşebbüslere %0,5 ve %0,75 oranlarında para cezası verildiği hatırlatılmalıdır. Bu itibarla Yönetmeliğin uygulanmasının teşebbüslerin lehine olduğu görülmektedir.

I.5.7. Toyota Hakkında da Soruşturma Açılması Gerektiği İddiası

- (119) Gizlilik talebi bulunan bazı savunmalarda, yerinde incelemeler sırasında teşebbüslerden alınan belgeler arasında Toyota'nın katılmış olduğu çeşitli toplantılara ilişkin belgelerin

12-58/1556-558

de bulunduğu, bu çerçevede Toyota hakkında da soruşturma açılması gerektiği iddia edilmiştir.

- (120) Gerek bu dosyanın ön araştırma ve soruşturma safhalarında gerek bayilere soruşturma açılması sonrasında bu konuya münhasır olarak Kurula yapılan başvuru kapsamında yapılan incelemede şikayete konu teşebbüslerin gerçekleştirdiği iddia edilen eylemlerin distribütör firma olan Toyota Pazarlama ve Satış A.Ş.'nin baskısı veya teşviki ile gerçekleştiğine dair herhangi bilgi veya belgeye ulaşılamamış ve bu nedenle Toyota hakkında soruşturma açılmamıştır.

I.5.8. Toybis ve T-Rnet Sistemine İlişkin İddialar

- (121) Bazı savunmalarda, Toybis ve T-Rnet sisteminde paylaşılan bilgilere ilişkin iddialar yer almaktadır.
- (122) Söz konusu iddialar ayrı bir önaraştırma kapsamında değerlendirilmiş olup; Rekabet Kurulunun 03.05.2012 tarih ve 12-24/675-195 sayılı kararında, *"Toyota bayileri tarafından, Toybis ve/veya T-Rnet isimli intranet sistemleri üzerinden paylaşılan bilgiler aracılığıyla, rakip bayilerin hedeflerinin ve hedef tutturma oranlarının hesaplanabildiği iddiasının gerçeği yansıtmadığı, bu çerçevede inceleme konusu sistemler aracılığıyla paylaşılan bilgilerin, rakipler arasında koordinasyona yol açma riski taşımadığı anlaşıldığından ve anılan sistemler aracılığıyla gerçekleşen veri paylaşımında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil edecek bir husus tespit edilemediğinden, Toyota ve bayileri hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına"* karar verilmiştir.

I.5.9. İlgili Ürün Pazarının Hatalı Tespit Edildiği İddiası

- (123) Savunmalarda, ilgili ürün pazarının marka özelinde tespit edilmesinin hatalı olduğu, Rekabet Kurulunun önceki kararları ile çeliştiği ve ikincil mevzuat sistemine aykırı olduğu iddia edilmektedir.
- (124) Soruşturma konusu eylemlerin Toyota marka araçların dağıtımı, satışı ve satış sonrası hizmetlerine yönelik uygulamalar olması sebebiyle, ilgili ürün pazarı Toyota markalı araçlar ile sınırlandırılmıştır. Nitekim Rekabet Kurulu tarafından önceki tarihlerde alınan otomotiv sektöründe ve benzer nitelikteki marka içi rekabet ihlallerine ilişkin soruşturma kararlarında da ilgili pazar tanımının aynı şekilde yapıldığı görülmektedir.

I.5.10. İlgili Coğrafi Pazarın Olması Gerekinden Dar Tanımlandığı İddiası

- (125) Savunmalarda, İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'a atıf yapılarak, tüketiciler bakımından diğer bölgelerdeki bayilerin alternatif bir arz kaynağı teşkil ettiği, motorlu taşıtların satışı pazarı bakımından tüketicilerin Türkiye'nin her bölgesinden aynı koşullarla araç alımı yapabildiği ve tüketiciye herhangi bir nakliye maliyeti yüklenmediği, bu sebeple ilgili coğrafi pazarın Türkiye olarak tanımlanması gerektiği iddia edilmektedir. Ayrıca, Türkiye'de faaliyet gösteren distribütörlerin dağıtım ağı bakımından da herhangi bir bölgesel sınırlama getirilmediği ve Citroen kararında² geçen; *"soruşturmaya konu anlaşmaya, İstanbul'daki bayilerin çoğunluğu ile Tekirdağ, Kocaeli ve Samsun illerindeki bayilerin katıldığı ve ilgili pazarlarda sunulan ürün ve hizmetler bakımından bölgesel farklılıkların bulunmadığı, bölgeler arası çok katı sınırlar çizmenin ise mümkün görünmediği"* ifadesi dikkate alınarak soruşturma kapsamında ilgili coğrafi pazarın "Türkiye" olarak tespit edilmesi gerektiği ileri sürülmektedir.
- (126) Soruşturmaya konu teşebbüslerin İstanbul ilinde faaliyet göstermeleri nedeniyle soruşturma kapsamında ilgili coğrafi pazar İstanbul ili olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. maddesine göre *"Ancak*

² Rekabet Kurulunun 23.09.2010 tarihli ve 10-60/1274-480 sayılı kararı.

inceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir.” Fiyat anlaşması rekabet hukukunda “per se” ihlaldir ve alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusudur. Nitekim savunmalarda örnek olarak verilen Rekabet Kurulunun 23.09.2010 tarihli ve 10-60/1274-480 sayılı kararında da “... coğrafi pazar belirlenmesinin, mevcut soruşturma açısından gerek ihlal değerlendirmesi, gerekse cezaların şahsileştirilmesi bakımından gerekli olmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar belirlenmemiştir” ifadesi yer almaktadır.

I.5.11. Pazarda Markalar Arası Rekabetin Güçlü Olmasının Marka İçinde Fiyat Tespiti Anlaşması Yapılmasını İmkânsız Kıldığı İddiası

- (127) Savunmalarda, otomotiv sektöründeki markalar arası yoğun rekabetin marka içi rekabete de yansıdığı; zira yetkili satıcıların, karlılıklarının büyük bir kısmını araç satışından elde edilen gelirden değil, hedeflerini tutturma, müşteri memnuniyeti gibi kriterlere göre verilen primlerden elde ettikleri, dolayısıyla bayilerin daha çok satış yapma ve hedeflerini tutturma çabası içinde olmalarının fiyat anlaşması yapıldığına ilişkin değerlendirmeyi dayanaksız kıldığı; İstanbul bayileri arasındaki pazar payı değişimlerinden, bayilerin pazar payı kapma yarışı içinde olduğunun kolaylıkla görülebileceği; pazar paylarının altı ay gibi kısa bir sürede değişebildiği dikkate alındığında, bu göstergelerin bayiler arasındaki rekabetin varlığını gösterdiği iddia edilmektedir.
- (128) Savunmalarda, Kurul'un 06.08.2010 tarihli ve 10-53/1057-391 sayılı Peugeot Kararı, 23.09.2010 tarihli ve 10-60/1274-480 sayılı Citroen Kararı ile 23.9.2010 tarihli ve 10-60/1251-469 sayılı Yatsan Kararı'ndan bahisle, markalar arası rekabetin yoğun olduğu pazarlarda bayiler arasındaki marka içi rekabeti sınırlayıcı eylemlerin rekabet üzerindeki olumsuz etkisinin daha düşük olduğunun kabul edildiği ifade edilmektedir. Savunmalarda otomotiv piyasasının dinamik, rekabetçi yapısı ve ürünlerin homojen olmayan niteliği, bayilerin görece olarak düşük kar marjları, fiyata duyarlı müşteri tercihleri dikkate alındığında piyasada rakipler arasındaki bilgi değişimi ve anlaşma yoluyla rekabetin kısıtlanmasının mümkün olmadığı ileri sürülmüştür.
- (129) Anılan kararlarda markalar arası rekabetin yoğun olduğu pazarlarda bayiler arasındaki marka içi rekabeti sınırlayıcı eylemlerin rekabet üzerindeki olumsuz etkisinin daha düşük olduğu tespiti yapılmıştır. Nitekim dosya kapsamında temel para cezası belirlenirken de bu husus göz önünde bulundurularak değerlendirme yapılmıştır. Bununla birlikte bu durum, yapılan ihlal tespitini değiştirecek bir nitelik arz etmemektedir. Marka içi rekabeti kısıtlıyor da olsa, fiyat anlaşması “per se” ihlaldir.

I.5.12. Kurul'un 16.10.2008 Tarih ve 08-58/935-379 Sayılı ve 24.07.2008 Tarih ve 08-47/670-263 Sayılı Kurul Kararları Çerçevesinde Öne Sürülen İddialar

- (130) Savunmalarda, Ankara ilinde faaliyet gösteren bayilerin Toyota markalı motorlu kara taşıtları satış pazarında fiyat belirleme ve miktar paylaşımı suretiyle Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasının değerlendirildiği Kurul'un 16.10.2008 tarih ve 08-58/935-379 sayılı Kararı'nda; “... önaraştırma konusu pazarda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir rekabet ihlalinin oluşmadığı” sonucuna ulaşıldığı, bu soruşturmanın da benzer iddiaları içerdiği ifade edilmektedir. Savunmalarda, ayrıca 24.07.2008 tarih ve 08-47/670-263 sayılı Kurul Kararı'na atıfta bulunularak, aynı konuda daha önce Kurul tarafından yürütülen önaraştırma sonucunda soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verildiği, bu önaraştırmanın konularından birinin “yedek parça dağıtıcısı konumundaki yetkili servis ve yetkili satıcıların aralarında anlaşma yaparak özel servislere, bağımsız dağıtıcılara ve sigorta şirketlerine yedek parça satışı yapmamaları” olduğu, dolayısıyla Kurul'un soruşturma açılmaması yönündeki nihai

kararı ile sonuçlandırmış olduğu iddia konusunun Danıştay tarafından verilmiş bir iptal kararı olmaksızın tekrar Kurul tarafından ele alınamayacağı ileri sürülmektedir.

- (131) Rekabet Kurulu'nun 16.10.2008 tarih ve 08-58/935-379 sayılı kararı, Ankara ilinde faaliyet gösteren bazı Toyota bayilerinin Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası üzerine alınmış bir karar olup, Karar'da başta ilgili coğrafi pazar olmak üzere, taraflar ve somut olay farklıdır. 24.07.2008 tarih ve 08-47/670-263 sayılı Kurul kararında ise Toyota marka otomobillerin satış sonrası yedek parça, bakım ve onarım hizmetleri pazarında 4054 sayılı Kanun'un 4. ve/veya 6. maddesini ihlal ettikleri iddiası değerlendirilmiştir. Rekabet ihlallerinin her olay bazında ve kendi özellikleri çerçevesinde ayrı ayrı değerlendirileceği izahtan varestedir.
- (132) Dumankaya adına yapılan savunmada da, 23.02.2012 tarih ve 12-08/244-75 sayılı *Toyota Marmara Bayileri* kararında Dumankaya'nın Gebze şubesi hakkında inceleme yapıldığı ve ihlal tespitinde bulunulmadığı, Dumankaya'nın iki şubesi arasındaki mesafenin 15 kilometre olduğu dikkate alındığında birinin fiyat birlikteliği yaparak yüksek fiyattan araç satarken, diğerinin rekabet edip düşük fiyattan araç satması gibi bir durumun söz konusu olamayacağı, aksine iki şubenin birbiri ile dahi rekabet halinde olduğu ileri sürülmüştür.
- (133) Rekabet Kurulu'nun anılan kararında Dumankaya'nın Gebze şubesinde soruşturma konusu rekabet ihlalini destekleyici nitelikte belge tespit edilememiş olması, bu dosya kapsamında ulaşılan sonucu değiştirmemektedir.

I.5.13. Bilgi Değişimine İlişkin İddialar

- (134) Savunmalarda bilgi değişiminin tek başına ihlal olarak değerlendirilemeyeceği, bu şekilde değerlendirilse dahi değişime konu edilen bilginin geçmiş döneme ait olduğu; geçmişe ait verilerin stratejik bilgi değişimi sayılamayacağı iddia edilmektedir. Belge 13'de "*Toyota Türkiye'den gelen bilgiye göre...*" ifadesinin kullanıldığı, bilgilerin Toyota tarafından sağlandığının belgenin içeriğinden de anlaşıldığı; Belge 17'nin, bayilerin karşılıklı mutabakat yerine Toyota tarafından kendilerine empoze edilen hedeflere ilişkin birlik olma çabalarından ibaret olduğu, ancak bazı bayilerin, hedeflerin empoze edilmemesi yönündeki bu birlikteliğe yanaşmadıkları, bu nedenle tüm bayilerin Toyota'nın dayattığı hedefleri kabul etmeye devam ettikleri; Belge 29'da yer verilen toplantının gerçekleştiğine veya toplantıda bayilerin hedefleri hakkında bilgilerin paylaşıldığına dair herhangi bir kanıtın bulunmadığı belirtilmektedir.
- (135) Savunmalarda ayrıca bayilerin satış hedeflerini konuşmalarının her durumda ihlal anlamına gelmeyeceği, bayilerin karşılaştırma yapmalarının doğal olduğu, bu sayede sağlayıcı karşısında zayıf durumda bulunan bayilerin toplamda yıllık satış hedeflerini ortaya koyarak sağlayıcının kendilerine dayatacağı satış hedeflerine karşı kendilerini korudukları, rekabete duyarlı asıl bilginin aylık hedef ve kotalar olduğu zira bayilerin aylık hedefleri karşılamak ve kotaları doldurmak için rekabet ettiği, bununla birlikte soruşturma kapsamında aylık hedef ve tahsisat bilgilerinin paylaşıldığına dair herhangi bir belge bulunmadığı ifade edilmektedir.
- (136) Bilindiği üzere, rakipler arasında satış stratejisi, hedef vb. bilgilerin paylaşılması piyasadaki belirsizliği azaltarak koordineli davranışları kolaylaştırmaktadır. Stratejik bilgilerin değişimi, teşebbüslerin rekabet etme güdülerini azaltarak teşebbüsleri karar alma süreçlerinde bağımsız hareket etmek yerine koordinasyona teşvik etmektedir. Diğer yandan soruşturma konusu uygulamalar salt bilgi değişimi faaliyetleri olmayıp, Kanun'un 4. maddesi kapsamında rakipler arası rekabeti sınırlayıcı anlaşma niteliği arz etmektedir. Bilindiği üzere, teşebbüsler arasındaki ticari sır niteliğindeki bazı bilgilerin değişimi, mehz AB uygulamasına paralel olarak Türk rekabet hukuku uygulamasında

da *üst bir anlaşmanın delili* olarak kabul edilmektedir. Soruşturmada elde edilen bazı bulgular da bu yaklaşım çerçevesinde değerlendirilmiştir.

- (137) Belge 13'de yer alan ifadelerden, bayilerin birbirlerinin araç satış hedefleri ile bu hedeflerin gerçekleşme oranları hakkında bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Belge 17'den, teşebbüslerin satış ve satış sonrasına ilişkin hedef ve tahsisatlar konusunda iletişim halinde oldukları ve Toyota ile görüşmeden önce kendi aralarında anlaştıkları ve bu görüşmeler çerçevesinde ortaya çıkan sonuca göre Toyota ile hedef ve tahsisat görüşmesine başladıkları anlaşılmaktadır. Belge 24, teşebbüslerin birbirine Toyota'nın tavsiye edilen fiyat listesine ek olarak özel fiyatlar adı altında ilave fiyat bilgisi gönderdiklerini, bayilerin araç modeli bazında uygulanacak indirim oranları ile satış fiyatlarını belirleyerek bu bilgileri birbirleri ile paylaştıklarını göstermektedir. Anılan belgeler, teşebbüsler arasındaki rekabeti sınırlayıcı anlaşmaya varılması ve bu anlaşmanın devam ettirilmesinde bilgi değişiminin rolünü, dolayısıyla da üst bir anlaşmanın delili olarak kabul edilme gerekçesini açıkça ortaya koymaktadır.
- (138) Toyota tarafından gönderilen ve yukarıda yer verilen cevabi yazı çerçevesinde, Belge 26 ve Belge 27'deki verilerin Toyota tarafından bayilere sağlanmış olabileceği hususu dikkate alınarak, bu belgelere değerlendirmede yer verilmemiştir. Benzer şekilde Belge 29'a da rekabet ihlalinin varlığına ilişkin değerlendirmelerde yer verilmemiştir.

1.5.14. Bayi Toplantılarının Amaç ve İşlevinin Yanlış Yorumlandığına İlişkin İddialar

- (139) Savunmalarda, Bayi Danışma Kurulunun gündem maddelerinin Toyota ve bayiler tarafından ortak belirlendiği, gündem maddelerinin belirlenmesi aşamasında bölge temsilcilerinin bölgelerinde yer alan bayiler ile toplantılar yaparak onların dilek ve temennilerini topladıkları, bu nedenle aynı bölgede bulunan bayilerin Toyota'nın bilgisi dahilinde ve teşviki ile Danışma Kurulu toplantıları öncesi bir araya geldikleri, bu toplantılarda gündeme getirilmesi arzu edilen konuların görüşüldüğü ifade edilmektedir. Bayi Danışma Kurulu toplantılarından bir kısmının Toyota tarafından düzenlendiği, bu durumun gerek toplantı tutanaklarında belirtilen katılımcılar arasında Toyota'nın da bulunması, gerekse toplantı davetlerinin ve toplantı tutanaklarının Toyota çalışanları tarafından gönderilmesiyle ortaya konduğu, söz konusu toplantılarda konuşulan indirim, iskonto gibi konuların Toyota'nın bayilere uyguladığı fiyatlar ve Toyota'nın verdiği katkı payıyla gerçekleşen kampanya talepleri olduğu, belgelerin bir kısmının ise teşebbüslerin kendi iç toplantılarında kendi bayilerine uygulamak üzere aldıkları kararları içerdiği belirtilmektedir. Ayrıca Belge 4'de yer alan "*bilgi paylaşımı*" söyleminin rekabet hukukunda kullanılan rekabete duyarlı bilgi paylaşımı anlamında kullanılmadığı, aksine bu ifadenin, bölge bayilerinin bir araya gelerek Toyota'ya iletmek istedikleri dilek ve sıkıntılarının belirlenmesi anlamına geldiği ifade edilmektedir.
- (140) Savunmalarda ayrıca bayi örgütlenmelerinin temel amacının sağlayıcıya karşı bayilerin taleplerini kabul ettirebilmeleri için birlik oluşturmaları olduğu, Bayi Danışma Kurulunun da amacının rakip markalara göre rekabeti artıracak çeşitli önerilerin sağlayıcıya götürülmesi olduğu, nitekim Belge 1'de yetkili satıcıların diğer rakip markalara göre rekabetini arttıracak çeşitli öneriler hazırlamalarının Bayi Danışma Kurulunun görevleri arasında sayıldığı, bu bağlamda bayilerin fiyat gibi rekabet hukuku açısından hassas kabul edilen bir konuda konuşmalarını değerlendirirken bu belgelerin içeriğine bakmak gerektiği iddia edilmektedir.
- (141) Bayi toplantılarında bayiler, her ne kadar Toyota karşısında gündeme getirilmesi arzu edilen konuları görüşmek için bir araya gelmiş olsalar dahi, bu toplantılar, rakip bayiler arasında fiyat, hedef gibi stratejik niteliği haiz bilgilerin paylaşılması ve bayiler arasında marka içinde olması gereken rekabeti kısıtlamak suretiyle 4054 sayılı Kanun hükümlerini ihlal eder nitelikte rekabeti sınırlayıcı bir anlaşmanın yapılmasına veya

bunun devamına zemin hazırlıyor ise, bu oluşumların 4054 sayılı Kanun'un kapsamına gireceği kuşkusuzdur.

- (142) Dosya kapsamında yetkili satıcılar arasındaki her konuşma ihlal olarak değerlendirilmemiş, elde edilen delillerin bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucu varlığına kanaat getirilen anlaşmanın kolaylaştırıcı unsuru niteliğinde olan ve bayiler arasındaki koordinasyona işaret eden iletişim rekabeti sınırlayıcı nitelikteki anlaşmanın delili olarak kabul edilmiştir. Diğer bayilerin hedeflerinin tahmini bir şekilde hesaplanabilmesi ile bayilerin bir araya gelerek her türlü bilgi ve stratejiyi açıkça konuşmaları ve belirlemelerinin piyasadaki rekabet açısından aynı sonuçları doğurmayacağı belirtilmelidir. Bu kapsamdaki toplantılar ile bayiler, rakip bayiler hakkındaki bilgileri hiçbir şüpheye yer kalmayacak şekilde belirleyebilme ve buna göre rakipler ile birlikte satış stratejileri oluşturabilme imkânına sahip olmaktadır. Yukarıda yer verilen belgeler teşebbüsler arasındaki bilgi değişimini belgelemektedir.

I.5.15. İşçilik Ücretlerine İlişkin İddialar

- (143) Savunmalarda Belge 8'e ilişkin olarak, işçilik ücretinin (.....) TL'den (.....)TL'ye çıkarılması hususunun bayilerin Toyota'dan talepleri olduğu, bunun rakiplerin bir araya gelerek fiyatları birlikte belirledikleri anlamına gelmediği; Toyota temsilcisinin de katıldığı Danışma Kurulu tarafından Toyota'ya önerilen fiyat artışının önceden duyurusunun yapıldığı, nitekim Toyota tarafından yetkili satıcılara gönderilen 19.03.2007 tarihli yazıda "*Azami İşçilik Fiyatları hesabında, (.....) YTL saat ücreti yerine (.....) YTL saat ücreti uygulanacaktır.*" ifadesinin yer aldığı, yine Toyota tarafından yetkili satıcılara gönderilen 29.06.2007 tarihli bir başka yazıda da (.....) YTL olan azami mekanik işçilik ücretlerinin (.....) YTL saat ücretine çıkarıldığı ifade edilmektedir.
- (144) Savunmalarda yer verilen 19.03.2007 tarihinde Toyota tarafından yapılan işçilik fiyatlarına ilişkin duyuru incelendiğinde, söz konusu fiyatın 01.04.2007 tarihinden itibaren azami fiyat olarak uygulamaya konulacağı bildirildiği görülmektedir. Dolayısıyla, (.....) TL + KDV şeklindeki fiyat Toyota tarafından tavsiye fiyat olarak değil, azami fiyat olarak duyurulmuştur. Ayrıca Belge 8'de yer alan bayilerin kendi arasında belirledikleri uygulama tarihi ile söz konusu Toyota duyuru tarihi ve duyuru ile bildirilen uygulama tarihi arasında farklılık bulunmaktadır. Belgede bayilerin kendi arasında belirledikleri uygulama tarihi 12.02.2007 olarak yer alırken, 19.03.2007 tarihinde Toyota tarafından yapılan duyuruda ise söz konusu fiyatın 01.04.2007 tarihinden itibaren azami fiyat olarak uygulanacağı duyurulduğu görülmektedir.

I.5.16. Bayiler Arasında Fiyat Birlikteliği Bulunmadığına Yönelik Savunmalar

- (145) Belge 11'deki tablonun ek sütununda yer alan fiyatların, bayiler tarafından Toyota'ya sunulacak fiyat önerileri olduğu; Belge 24'ün Danışma Kurulu toplantısında hazırlanan bu listenin bayiler tarafından fiyatların daha düşük bir seviyeye çekilmesi yönünde Toyota'ya sunulması planlanan önerileri içerdiği, fiyat listesinin üçüncü ve dördüncü sütununda yer verilen fiyat farklılıklarının ise bayilerin görüş ayrılıklarından kaynaklandığı; Belge 25'de yer alan listenin Toyota tarafından yayınlanan listeden sonraki bir tarihe ait olduğu, yapılan eklerin "*Tavsiye Perakende Satış Listesi*"nde yer alan fiyatların düşürülmesi yönünde Toyota'ya öneride bulunulması amacını taşıdığı, listede "*serbest*" ifadesi ile belirtilen modellerin bulunurluğu çok olmayan modeller olduğu, bayilerin, ellerinde söz konusu modellerin bulunmaması ve satışının fazla yapılmaması nedeniyle söz konusu modellerde Toyota'ya öneri yapılmasına gerek olmadığını belirtmek adına "*serbest*" ibaresini kullandıkları ifade edilmektedir.
- (146) Belge 11'de yer alan 04.12.2008 tarihli Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesinde, araçların liste fiyatları ile Aralık ayı kampanyalı fiyatlarının yanı sıra ayrı bir fiyat listesine daha yer verilmiş olması bayiler arasında fiyat birlikteliğinin amaçlandığını

göstermektedir. Listedeki fiyatların Toyota tarafından gönderilen tavsiye fiyat listesinden farklılaştığı, özellikle belgenin en altında yer alan tablonun en son sütununda net olarak görülen Land Cruiser ve Camry model araçlara ilişkin fiyatlardan açıkça anlaşılmaktadır. Belge 24'de yer verilen özel fiyatların ise kampanyalı fiyatlardan (.....) TL civarında indirim yapılarak belirlendiği anlaşılmıştır. Teşebbüslerin Toyota'nın tavsiye edilen fiyat listesine ek olarak birbirlerine özel fiyatlar adı altında ilave fiyat bilgileri göndermeleri, araç modeli bazında uygulanacak indirim oranları ile satış fiyatlarını belirleyerek bu bilgileri birbirleri ile paylaştıklarını göstermektedir.

- (147) Belge 25'in ekinde bulunan 25.07.2008 tarihli Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesinde araçların liste fiyatlarının yanı sıra, sağda bulunan iki kolonda sırasıyla 2009 ve 2008 model araçların Temmuz ayı fiyatlarına yer verilmiştir. Bu fiyatların Belge 6'da yer verilen Toyota tarafından gönderilen 24.07.2008 tarihli Tavsiye Edilen Perakende Fiyat Listesinde yer alan fiyatlardan farklı olduğu görülmektedir. Ayrıca, söz konusu listede bazı 2008 model araçların (*Corolla Verso, Hiace ve Hilux modelleri*) Temmuz ayı fiyatlarının "serbest" olduğu belirtilmektedir. Bu durum, 2008 ve 2009 model araçlar için uygulanacak Temmuz ayı fiyatlarının bayiler tarafından koordineli olarak belirlendiğini ve bazı araçların fiyatlarının serbest bırakıldığını göstermektedir. Bunun yanı sıra belgenin altında yer alan "2009 model multi mode (m/m) araçlardaki (.....)-YTL'lik indirimler hesaplanarak fiyat listesi hazırlanmıştır. Tekrar hesaplamanıza gerek yoktur. Tüm araçlara park sensörü hediye edilecektir." ifadesinden ise, bayiler tarafından belirlenen fiyatların Toyota'nın yaptığı (.....) YTL'lik indirimler düşülerek hesaplandığı ve araçlara park sensörü hediye edileceğinin bayiler tarafından karara bağlandığı görülmektedir.
- (148) Savunmalarda, Belge 15'de yer alan "indirim oranları revize edildi" ifadesinin Toyota'nın yetkili satıcılara sağladığı katkı payını ifade ettiği, bu indirimlerin Toyota tarafından belirlendiği ve İstanbul bayilerinin daha çok satış yapabilmek amacıyla Toyota'dan daha fazla katkı payı talep etmeye karar verdikleri ifade edilmektedir. Dumankaya tarafından yapılan savunmada, Toyota'nın, yetkili satıcılara %(.....)ik bir kar marjı tanıdığı, bu durumda bayilerin kendi aralarında (.....)arasında bir iskonto ile araçların satışını yapabilecekleri, somut olayda ise yetkili satıcıların kendi aralarında satış yaparken %(.....) iskonto uygulanmasını kararlaştırdıkları ve bu şekilde sadece %(.....) kar ile ticaret yapmak konusunda anlaşmaya vardıkları, böylece olabilecek en fazla indirimle birbirlerinden araç alabilecekleri konusunda anlaştıkları ve tüketiciye daha fazla indirim yapabilecek bir yaklaşım benimsedikleri, diğer taraftan burada belirlenen oranın nihai satış fiyatının belirlenmesi ile ilgili olmadığı, zira bayilerin %(.....) indirimle aldıkları bir aracı Toyota tarafından belirlenen kar marjı sınırı olan %(.....) ile satabilecekleri gibi daha fazla indirim yaparak da satabilecekleri ifade edilmektedir.
- (149) Belge 20'ye ilişkin olarak ise belgede belirtilen kararın, tüm bayilerin ortak aldığı bir karar olarak görülse de aslında (.....) TL ve (.....) TL'lik indirimlerin Toyota'nın (.....) TL ve (.....) TL katkı paylarına ÖTV ve KDV oranları eklenerek hesaplandığı, Toyota'nın yeni makyajlı Corolla modellerine katkı payı vermediği ifade edilmektedir. Toyota tarafından yapılması uygun görülen indirimin yanı sıra diğer markaların da yaptığı gibi park sensörü verme kararının bayilerce alındığı, indirimin yanı sıra verilecek park sensörlerinin bayilerin diğer markalarla rekabeti açısından önemli olduğu, bayiler arasında bu kararın alınmasının rekabeti kısıtlayıcı olmadığı gibi rekabeti artırıcı bile olabileceği, zira bayilerin park sensörünü markalar arası rekabeti artırmak için aldıkları iddia edilmektedir.
- (150) Rekabetin bozulmadığı piyasalarda teşebbüslerin fiyat, satış stratejisi vs. ticari kararlarını rakiplerinden bağımsız olarak oluşturmaları ve uygulamaları beklenmektedir. Bununla birlikte Belge 15'den bayilerin kendi aralarında yapacakları satışlarda indirim oranını ortaklaşa belirledikleri ve bu konuda anlaşmaya vardıkları anlaşılmaktadır.

Bayilerin toplantıda 2007 model Toyota markalı yeni araçların satışında uygulanacak indirim oranları hakkında da görüştükleri ve yetkili satıcıların uygulayacağı indirim oranlarını yeniden belirledikleri anlaşılmaktadır. Benzer şekilde Belge 20'den, araç fiyatlarının bayiler tarafından 2010 yılında yapılan toplantıda görüşüldüğü ve araç satışlarında *park sensörü hediye edilmesine* yönelik ortak karar alındığı anlaşılmaktadır.

I.5.17. Garanti Ekstra Uygulamasına İlişkin İddialar

- (151) Savunmalarda, Garanti Ekstra uygulamasının bayinin tek başına karar verebileceği bir konu olmadığı, Belge 22'de tartışılan hususun Garanti Ekstra uygulamasının maliyetinin ne şekilde karşılanacağı olduğu, bayilerin kendilerine ilave maliyet getiren bir uygulama karşısında maliyetten kaçınmak için öneri getirmelerinin doğal olduğu iddia edilmektedir.
- (152) Belge 22 incelendiğinde, Garanti Ekstra uygulaması konusunda teşebbüslerin iletişim halinde oldukları anlaşılmaktadır. Yeni alınan bir aracın garanti süresinin bitmesinden itibaren ilave garanti sağlayan bu uygulama çerçevesinde, Toyota yetkilileri İstanbul bayileri ile görüşerek bu uygulamanın bayilere ortalama (.....) Avro maliyet getireceğini ifade etmişlerdir. İstanbul bayileri ise aralarında yaptıkları görüşmeler sonucu (.....) Avro'luk ilave maliyetin araç fiyatlarına giydirilmesi yönünde görüş oluşturmuşlardır.

I.5.18. İddia Edilen Eylemlerin Pazarda Etki Gösterdiğinin İspatlanamadığı İddiası

- (153) Savunmalarda, bayiler arasında koordinasyon doğurucu, rekabeti etkileyen veya etkileyebilecek nitelikte irade birlikteliği bulunmadığı belirtilmiş ve Kurulun emsal kararları ışığında, taraflar arasında Kanun'un 4. maddesi uyarınca rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı bir anlaşma olmadığı veya bu yönde bir etki oluşmadığı iddia edilmektedir.
- (154) Rekabet Hukuku'nda bir anlaşmanın Kanun'un 4. maddesi kapsamında hukuka aykırı sayılabilmesi için, amacının veya etkisinin rekabeti sınırlayıcı olması yeterlidir. Soruşturma konusu olayda İstanbul ilinde faaliyet gösteren Toyota bayileri 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde yer alan yasaklama kapsamında bir anlaşma yapmışlardır. Amacı rekabeti sınırlama olan bir anlaşmanın tespiti halinde, "etkisinin" gösterilmesine gerek yoktur. Kaldı ki, fiyat rekabetinin kısıtlanması rekabet hukukunda *per se* yasak olarak kabul edilmektedir. Bu tür bir ihlalin etki açısından olumsuz sonuçlar doğuracağı tartışmasızdır.

I.5.19. Dumankaya'nın Reklamına İlişkin Savunmalar

- (155) Savunmalarda, Belge 23'ün Dumankaya'nın Toyota standartları dışında bir reklam vermiş olması nedeniyle kaleme alındığı ve kampanyanın Toyota standartlarına uygun olmadığı gerekçesiyle Toyota tarafından durdurulduğu ifade edilmektedir. Dumankaya tarafından yapılan savunmada ise, söz konusu ilan sona erdirilme gerekçesinin, iki gün süre ile yayımlanan ilanın düzenlenen kampanyanın maliyetini karşılamaması ve hiç müşteri çekmemesi olduğu, kampanyanın bayiler tarafından değil, kurallara uyulmadığı için Toyota tarafından sona erdirildiği iddia edilmektedir.
- (156) Belgede yer alan "... diğer bayilerin Dumankaya bayisini araması neticesinde ilan bugün de çıktıktan sonra yarın itibarıyla geri çekileceğini belirtmişlerdir." ifadesinden, bayilerin birbirlerine danışmadan yaptıkları kampanyaları engelledikleri ve yapılan müdahale sonucu Dumankaya'nın gazetelere verdiği kampanya ilanının geri çekirildiği anlaşılmaktadır.

I.5.20. Bayiler Arasında Paspas Alınması Amacıyla Oluşturulan Fonun Kanun'un 4. Maddesine Aykırı Olmadığına İlişkin Savunmalar

- (157) Savunmalarda, bayilerin pazarlık gücü elde etmek adına birlikte hareket ederek fon oluşturdukları, müşteri memnuniyetini arttırmak amaçlı paspas alımı yapılmasının rekabet hukuku kapsamında bir ihlal teşkil etmediği ifade edilmektedir.

- (158) Dosya kapsamında bayilerin aralarında “fon oluşturmaları” tek başına bir ihlal olarak değerlendirilmemiş, bayiler arasında var olan anlaşma ve koordinasyonun varlığını destekler nitelikte bir iletişime işaret ettiği için bu belgeye yer verilmiştir.

I.5.21. İspat Yükümlülüğüne İlişkin Savunmalar

- (159) Savunmalarda dosya mevcudu belgelerin hiçbirinin hakkında soruşturma yürütülen teşebbüsler arasında bir irade uyuşmasının varlığını somut ve tartışmasız bir şekilde ispatlamaya yeterli olmadığı, bir bütün olarak değerlendirildiklerinde de çelişkiler içerdikleri ifade edilmektedir. Her bayinin tüm toplantılara katıldığına dair bir belge bulunmadığı ve belgelerde tüm bayilerin adının geçmediği, bu nedenle irade uyuşmasının varlığının kabul edilemeyeceği ileri sürülmüştür. Ayrıca, teşebbüslerde bulunan tek taraflı belgelerin, içeriğini doğrulayan çapraz belgelerin yokluğunda tek başına ihlal iddiasını ortaya koymak açısından yeterli olmadığı, ispat hukukunun temel ilkelerinin göz ardı edildiği iddia edilmektedir.
- (160) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin gerekçesinde, “Bu Kanun’un amacı rekabetin korunması olduğuna göre, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların yasaklanması gerekir. Maddenin amacı bakımından anlaşma, hukuki şekil şartlarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır. Anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının önemi yoktur.” düzenlemesine yer verilmek suretiyle Türk Rekabet Hukuku’nda “anlaşma” kavramının, yazılı veya başka bir şekil şartına bağlanmaksızın borçlar hukukundaki “sözleşme” kavramından daha geniş bir kavram olduğu vurgulanmıştır. Buna göre yerinde incelemeler esnasında elde dilen bilgi ve belgeler incelendiğinde, bunların taraflar arasında rekabete aykırı yönde bir “anlaşma” ’nın varlığını ispatlayıcı nitelikte olduğu kanaatine varılmıştır.
- (161) Ayrıca, Kanun’un 59. maddesinde benimsenen serbest delil sisteminin bir sonucu olarak rekabeti bozucu bir anlaşma veya uyumlu eylemin ispatını temin edecek bütün delillerin ispat vasıtası olarak kullanılmasına izin verilmiştir. Bayiler arasındaki rekabeti sınırlayıcı anlaşmanın varlığına delalet eder nitelikteki yazışmalara yukarıda yer verilmiştir. Diğer taraftan Kanun’un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı nitelikte anlaşma içerisinde oldukları anlaşılan bayilerin anlaşmanın devamını sağlamak üzere aralarında rekabete duyarlı bilgileri paylaşması -herhangi bir belge özelinde tek taraflı olarak gerçekleşse dahi- taraflar bakımından anlaşmanın varlığını destekleyici niteliktedir. Diğer yandan dosya kapsamında rakiplerinden ihlal niteliğinde e-posta, faks vb. alan herhangi bir teşebbüsün ihlale taraf olmadığı yönünde rakiplerine bildirimde bulunduğunu gösteren bir delil de mevcut değildir.

J. SONUÇ

- (162) 03.08.2011 tarih, 11-44/994-M (1) sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor’a ve Ek Görüş’e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre;

1. Beykoz Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş., Derindere Turizm Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş., Dumankaya Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş., Gedizler Oto Satış ve Servis Ticaret A.Ş., Gökkuşluğu Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti., Nataş Nakil Araçları Ticaret A.Ş., Ortaköy Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Sonkar Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Sonkar Artı Otomobil Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin Toyota markalı yeni araçların satış fiyatları ile satış sonrası bakım-onarım hizmetlerine ilişkin ücretler konusunda anlaşmak suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiklerine OYÇOKLUĞU ile,

12-58/1556-558

2. Bu çerçevede, Kanun'un 16. maddesi ile "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in

a) 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve ikinci fıkrası hükümleri uyarınca 2011 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren %0,5'i oranında olmak üzere

- Beykoz Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 140.786,50 TL
- Gökkuşluğu Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye 44.569,72 TL
- Nataş Nakil Araçları Ticaret A.Ş.'ye 200.662,45 TL
- Sonkar Artı Otomobil Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 246.919,80 TL

b) 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, ikinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının (a) bendi hükümleri uyarınca 2011 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren % 0,75'i oranında olmak üzere

- Gedizler Oto Satış ve Servis Ticaret A.Ş.'ye 459.733,00 TL
- Ortaköy Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 572.505,61 TL
- Sonkar Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 497.454,04 TL

c) 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesinin birinci fıkrası hükümleri uyarınca 2011 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirinin takdiren %0,5'i oranında olmak üzere

- Derindere Turizm Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 1.432.366,86 TL
- Dumankaya Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 347.908,74 TL

idari para cezası verilmesine İkinci Başkan Prof. Dr. Metin TOPRAK ile Kurul Üyesi Reşit GÜRPINAR'ın farklı gerekçesi ve ÖYÇOKLUĞU ile,

Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ

(20.11.2012 tarih ve 12-58/1556-558 sayılı Kurul Kararı)

İhlal konusu uygulamalar, Toyota marka yeni araç satışı ve satış sonrası yedek parça, bakım ve onarım hizmetlerine yöneliktir. Dolayısıyla bahse konu uygulamalar Toyota bayileri arasında gerçekleştirilmekle birlikte markalar arası rekabeti değil, marka içi rekabeti kısıtlamaktadır. Toyota markasının pazar payı, uygulamaların etkilediği pazar ve otomotiv sektörünün genel yapısı göz önünde bulundurulduğunda muhtemel zararın oldukça düşük olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim benzer iddiaların değerlendirildiği 16.10.2008 tarih ve 08-58/935-379 sayılı kararda da 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir rekabet ihlalinin oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır ve Kanun kapsamında rekabet ihlali oluşturabilecek davranışlardan kaçınmaları gerektiği yönünde ilgili teşebbüslere görüş yazısı gönderilmesi konusunda Başkanlığa yetki verilmesine karar verilmiştir. Bu dosya kapsamında da aynı yolun izlenmesi gerektiği kanaatiyle karşı oy kullanmış bulunmaktayım.

Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Başkan

KARŞI OY GEREKÇESİ
(20.11.2012 tarih ve 12-58/1556-558 sayılı Kurul Kararı)

Toyota markalı yeni araç satışı ve satış sonrası yedek parça, bakım ve onarım hizmetleri alanında tespit edilen ihlal uygulamaları, Toyota bayileri arasında gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla bu uygulamalar markalar arası rekabeti değil, marka içi rekabeti kısıtlayıcı etkide bulunmuştur. Toyota markasının pazar payı, uygulamaların etkilediği pazar ve otomotiv sektörünün genel yapısı göz önünde bulundurulduğunda, muhtemel zararın oldukça düşük olduğu yönünde kanaat edinilmiştir.

Bu nedenle, soruşturma taraflarına 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi kapsamında rekabet ihlali oluşturabilecek uygulamalardan kaçınmaları gerektiği yönünde görüş bildirilerek aynı kanunun 9. Maddesi çerçevesinde, rekabetin tesisi ve ihlalden önceki durumun korunması için yerine getirilmesi gereken hususlarda ilgili teşebbüslerin uyarılmasının, bu dosya bakımından yeterli olduğu düşüncesi ile karara karşı oy kullanmış bulunmaktayım.

Prof. Dr. Metin TOPRAK
İkinci Başkan

Rekabet Kurulu'nun 20.11.2012 Tarih ve 12-58/1556-558 Sayılı Kararına

FARKLI GEREKÇE

Kurulumuz mezkur kararıyla, 4054 sayılı Kanun'un 4.maddesine aykırı uygulama iddiaları nedeniyle, aynı Kanun'un 16. maddesi ile ve Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmeliğin 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve ikinci fıkrası hükümleri uyarınca, soruşturma tarafı dokuz teşebbüs hakkında cirolarının % 0,5 ile % 0,75 ' i arasında değişen oranlarda, idari para cezası verilmesine karar vermiş bulunmaktadır. Anılan bu idari para cezaları belirlenirken 4054 sayılı yasa ile birlikte, yukarıda belirtilen Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in ilgili hükümlerinin uygulanarak verilen ceza oranının saptanması ve yine ceza miktarının hesaplanması ile ilgili bölümünü içeren ceza miktarına sonuç olarak katılmakla birlikte, Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5.maddesinin uygulanmasına yönelik gerekçelerine katılmıyorum.

4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16.maddesinin 4.fıkrasında; "Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir." denilmiş, son fıkrasında da; " Bu maddeye göre verilecek idarî para cezalarının tespitinde dikkate alınan hususlar, işbirliği halinde para cezasından bağışıklık veya indirim şartları, işbirliğine ilişkin usul ve esaslar Kurulca çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir." hükmü bulunmaktadır.

Bu hükümleri yorumlarsak; Yasa Koyucu, maddenin 4.fıkrası ile verilecek cezalarda alt sınır koymayıp, sadece üst sınırı belirleyerek cezaların yüzde ona kadar

verileceğini hükme bağlamış, son fıkrasında ise sadece “**cezanın tespitinde dikkate alınan hususlar**” kavramını getirmiş ve Rekabet Kurulu’na sadece cezanın tespitinde dikkate alınacak hususların belirlenmesine ilişkin yönetmelik çıkarma konusunda sınırlı yetki vermiştir. Cezanın tespitinde dikkate alınacak hususlar derken yasa koyucu neyi kastetmektedir? Burada kastedilen hangi fiillere, ne miktarda ceza vereceğini tespit et demek anlamında değil, 16.madde ile verilen ceza sınırları içerisinde (% 10’a kadar) ceza takdir ederken hangi unsurlara göre veya hangi şartların varlığı halinde cezayı ağırlaştıracağını veya hafifleteceksin, bir başka deyişle yasada öngörülen sınırlar içerisinde ceza tayin ederken, takdir yetkisini kullanma adına hangi unsurları dikkate alarak ceza tesis edeceksin anlamındadır. Yasa koyucu Rekabet Kurulu’na, Yönetmelik yaparken hangi fiillere ne ceza verileceğini tespit etme yolunda bir yetki verseydi o zaman yasaya; “bu maddeye göre verilecek idarî para cezalarının **tespiti** ve maddeye göre verilecek idarî para cezalarının tespitinde dikkate alınan hususlar” kavramını birlikte getirirdi.

Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik’in; “Temel Para Cezası” başlığı altındaki 5.maddesinin (1) fıkrasında Temel para cezası hesaplanırken, Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin, nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin;

a) Karteller için, yüzde ikisi ile yüzde dördü,

b) Diğer ihlaller için, binde beşi ile yüzde üçü,

arasında bir oran esas alınır.

(2) Birinci fıkrada yazılı oranların belirlenmesinde, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususlar dikkate alınır.

(3) Birinci fıkraya göre belirlenen para cezası miktarı;

a) Bir yıldan uzun, beş yıldan kısa süren ihlallerde yarısı oranında,

b) Beş yıldan uzun süren ihlallerde bir katı oranında,

arttırılır.” denilmiş, yine 6.maddesinde Ağırlaştırıcı Unsurlar ve 7.maddesinde de Hafifletici Unsurlar ayrı ayrı sayılmıştır.

Yukarıda açıkça görüleceği üzere Yasa Koyucu 16.maddeye göre verilecek cezalarda; alt sınır koymayıp, sadece üst sınırı belirleyerek cezaların yüzde ona kadar verileceğini hükme bağlamasına ve Rekabet Kurulu’na yukarıda geniş olarak açıkladığımız gibi, Yönetmelikle düzenlenmesi yetki aşımı nedeniyle mümkün olmayan bir konuda, Yönetmelikle düzenleme yapılarak belli suçlar için, belirli cezalar getirilmiş, yine Yönetmelikte, Kanunda olmayan bir kural getirilerek alt sınır ve yasada öngörülmeleyen üst sınır belirlenmiş ve karteller için yüzde iki ile dört arası, diğer ihlaller içinse binde beş ile yüzde üçü şeklinde ceza verilmesi öngörülmüştür.

Yönetmelikler, Kamu Kuruluşlarının kendi görev alanlarına giren konularda yasa ve tüzük uygulanmasına yönelik yönetsel anlamdaki hukuk kurallarıdır.

Anayasanın 124.maddesine göre Başbakanlık, Bakanlıklar ve Kamu Kuruluşları görev alanları ile ilgili yasa ve tüzüklerin uygulanmasını belirleyen yönetmelik çıkarabilir. Anayasa'mızın 11.maddesinin 2.fıkrasına göre Kanunlar Anayasa'ya aykırı olamayacağı gibi, bu kuraldan hareketle hukukun genel ilkelerine göre; Yönetmelikler de yasa ve tüzüklere aykırı olamayacağı gibi üst hukuk kurallarına da aykırı olamaz. Yönetmelikler yasanın açıkça yetki vermediği bir konuda yeni bir düzenleme yapamayacağı gibi, Yasa ile öngörülen kuralı sınırlayamaz. Yeni bir hüküm koyamaz.

Olayımızda 4054 sayılı yasanın 16.maddesi ile konulan kural, anılan Yönetmelikle bir anlamda değiştirilmekte ve Kurulun hareket alanı daraltılmaktadır. Yasa ile getirilmeyen ve Yönetmelik Koyucuya ceza miktarlarını ve ceza sınırlarını saptama konusunda verilmiş bir yetki olmamasına rağmen, belirli suçlara verilecek cezaların saptanması, para cezasına alt sınır konulması ve yeni bir üst sınır konulması 4054 sayılı yasanın 16.maddesine aykırıdır. Öte yandan 5/1-b bendinde; karteller dışında kalan diğer ihlaller için, binde beşi ile yüzde üçü, oranında bir ceza öngörülmesi, Yasanın 16/son maddesinde Kurulca çıkarılması için verilen yönetmelik yetkisini aşmaktadır. Zira yönetmelik ile temel ceza tespiti mümkün değildir. Bu nedenle yasaya aykırı bulunan Yönetmelik hükümlerine göre ceza belirlenmesinin olanaklı olmadığı, hukuken sakat olduğu açıktır. Öte yandan bu karşı oy sahibinin yetkisinde bulunan ceza miktarını tespit etme yolundaki takdir yetkisi, daha önce görev yapan ve aynı seviyede olan üyelerin çıkardığı bir düzenleme ile ipotek altına alınmakta, adeta onların düşünce ve kararlarını devam ettirme zorunluluğu gibi hukukla bağdaşmayacak bir durum ortaya çıkarmaktadır.

Bu görüşe karşı bir sav getirilebilir. "Yönetmelik Danıştay'ca iptal edilmediğine göre hukuken geçerlidir ve zaten verilen cezada yönetmeliğin 6. ve 7. maddeleri uygulanarak sonuç olarak cezanın, yasanın öngördüğü alt ve üst sınırlara ulaşmaktadır." Hukukun genel ilkeleri, hafifletici ve ağırlaştırıcı unsurların bulunmadığı olayda Rekabet Kurulu'nun anılan yönetmeliğe göre alt ve üst sınır belirleme yönünden bağlı olması karşısında bu savın bir geçerliliği olamaz.

İdare hukuku kurallarına göre Yönetmelik gibi düzenleyici işlemlere karşı iptal davaları iki halde açılabilir. Yönetmeliklerin yayımlanması üzerine ilgililer tarafından iptali için dava açılabilir gibi, Yönetmeliklerin bir idari işleme dayanak olarak alınıp uygulanması ile menfaatleri haleldar olan kişiler tarafından da işleme birlikte, yönetmeliğin ilgili hükümlerinin de iptali yolunda dava açılabilir bilinmektedir. Bu nedenlerle ve yukarıda açıklamaya çalıştığım gerekçelerle, Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in; 4054 sayılı yasaya aykırı bulunan ilgili hükümlerinin iptal davasına konu olması halinde iptal edilebileceği kanısını taşımaktayım.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, Kurulun anılan Yönetmelik'in yasaya aykırı olan 5.maddesini uygulamaksızın, sadece 4054 Sayılı Yasa'nın 16.maddesine göre, sonuç olarak aynı idari para cezaları verilmesi gerekirken, cezaya sonuç olarak katılmakla birlikte, Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5.maddesinin uygulanmasına yönelik gerekçelerine katılmıyorum.

Reşit GÜRPINAR
Kurul Üyesi